

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ERZİNCAN'IN İLİÇ İLÇESİNDEKİ BİR ALTIN MADENİNDE
MEYDANA GELEN KAZANIN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILMASI VE BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE
YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU
(10/983 , 984 , 985 , 986 , 987 , 988)
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
24 Nisan 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyonun geçen hafta TBMM Başkanının çağrısı üzerine gerçekleşen ilk toplantısına, 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladığına, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen kazaya, Komisyonun kurulma amacına, yapılacak çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyon Başkanlık Divanının nasıl oluşturulduğuna ilişkin açıklaması

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşme

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

2.- Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük'ün, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

**ERZİNCAN'IN İLİÇ İLÇESİNDEKİ BİR ALTIN MADENİNDE MEYDANA GELEN KAZANIN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILMASI VE BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/983 , 984 , 985 , 986 , 987 , 988)**

**1'inci Toplantı
24 Nisan 2024 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 13.02'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Atay Uslu,

Komisyonun geçen hafta TBMM Başkanının çağrısı üzerine gerçekleşen ilk toplantısına, 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladığına, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen kazaya, Komisyonun kurulma amacına, yapılacak çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya,

Komisyon Başkanlık Divanının nasıl oluşturulduğuna,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyonun çalışma takvimine, Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşme yapıldı.

Muğla Milletvekili Cumhur Uzun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya,

Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.15'te toplantıya son verildi.

24 Nisan 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.02

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Komisyon üyeleri, sayın katılımcılar, değerli basınımız; hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı başlatıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyonun geçen hafta TBMM Başkanının çağrısı üzerine gerçekleşen ilk toplantısına, 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladığına, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde meydana gelen kazaya, Komisyonun kurulma amacına, yapılacak çalışmalara ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ATAY USLU – Biliyorsunuz, geçen hafta ilk toplantımızı yaptık. Toplantımızda Komisyonumuzun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip üyelerinin seçimini gerçekleştirdik. Bu seçime dair karar da 19 Nisan tarihli Resmî Gazete’de yayınlandı. Komisyonumuzun ismi -tekrar ifade etmek istiyorum- Erzincan’ın İliç İlçesindeki Maden Ocağında Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonudur.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları; dün Meclisimizin açılışının 104’üncü yıl dönümüydü ve aynı zamanda 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı’ydı. Hem Meclisimizin yıl dönümünü hem de 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutluyorum. Bu vesileyle, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ülkemizin bugüne gelmesinde katkı koyan tüm gazilerimizi, şehitlerimizi şükranla, saygıyla anıyorum.

Bilindiği üzere 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan’ın İliç ilçesinde faaliyet gösteren altın madeni işletmesinde bir kaza meydana geldi. Kaza sonrası 9 madencimiz toprak altında kaldı. Olay anından itibaren ilgili Bakanlarımız, ilgili kurumlarımız ki başta AFAD olmak üzere Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma, madenciler, sivil toplum örgütleri, yerel yönetimlerimiz arama kurtarma çalışmalarına destek verdiler ve arama kurtarma çalışmaları, arama çalışmaları bölgede devam ediyor. Olayla ilgili adli ve idari soruşturmanın da devam ettiğini biliyoruz.

Arama çalışmaları sonunda 2 madencimizin naaşına ulaşıldı. Hayatını kaybeden madencilerimizden Uğur Yıldız ve Adnan Keklik’e Allah’tan rahmet diliyoruz. Ailelerine, sevenlerine başsağlığı ve sabırlar diliyoruz. Hâlen toprak altında bulunan madencilerimiz Abdurrahman Şahin, Fahrettin Keklik, Hüseyin Kara, Kenan Öz, Mehmet Kazar, Ramazan Çimen ve Şaban Yılmaz kardeşlerimize de en kısa sürede ulaşılmasını ümit ediyoruz.

Tabii, Komisyonumuz -başta ifade ettik- hem bu kazayı araştırarak hem de inşallah böyle kazaların bir daha olmaması için, böyle kazaların bir daha tekerrür etmemesi için yapılması gereken konularda çalışmalar yapacak. Bu Komisyon, grubu bulunan bütün siyasal partilerin ortak kararıyla kurulmuş bir komisyon ve Komisyonumuzda da farklı partilerden 22 milletvekilimiz bulunuyor. Biz, tabii, önce çevre, önce insan anlayışıyla kazayı araştıracağız, ihmallere bakacağız. Kriz yönetiminden çok risk yönetimi konusunda yani olumsuzlukları onarmaktan çok önleme konusunda neler yapacağız; bu konuda gerekli incelemeleri hem yerinde hem de burada yapmaya devam edeceğiz. Konunun adil ve şeffaf bir şekilde soruşturulması, ihmallerin ortaya çıkarılması, kusurların ortaya çıkarılması için Komisyon üzerine düşeni yapacaktır. Hem yaşam hakkının hem çevre hakkının ihlali konusunda üzerimize düşen her türlü yükümlülüğü şeffaf, objektif ve adil bir şekilde yerine getireceğiz.

Şunu biliyoruz ki sağlıklı bir çevrede yaşam hakkı, çevre hakkı çok önemlidir. Hem çevreyi koruma sorumluluğumuz hem çevresel zararları önleme zorunluluğu hem çevre konusunda en iyi standartlarda üretim yapma konusu hem de işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda güvenilir, sürdürülebilir politikaların üretilmesi önemlidir. Biz, bu konularda, iyi bir madencilik, güvenilir ve sürdürülebilir madencilik politikası konusunda, maden ocaklarının güvenli şekilde işletilmesi konusunda ne yapılması gerekiyor, bunları hem bürokrasiden yani Bakanlıklarımızdan hem STK’lerden hem akademik dünyadan hem de ilgililerden dinleyeceğiz ve sonra da inşallah bir rapor hazırlayacağız.

Tabii, hedefimiz bu tür kazaların olmasına engel olmak. Bu sürecin sonunda umuyorum ki bazı kanunlarda değişiklik yapmak gerekebilir, bunları beraberce çalışıp Genel Kurulun gündemine getireceğiz. Geçenlerde bazı arkadaşlardan komisyonlar çalıştıktan sonra raporların anlamsız olduğuyla ilgili değerlendirmeler aldık. İnşallah bu raporumuz, bu çalışmamız öyle olmayacak. Bu çalışmanın sonunda, nasıl burada hep beraber bu Komisyonun kurulmasına karar verdiysek, kanunlarda da değişiklik yapılması gerekiyorsa, süreçlerde düzenleme yapılması gerekiyorsa inşallah hep beraber yapacağız, yapmak iradesinin bizde olduğunu ifade etmek isterim.

Evet, şimdi basın mensubu arkadaşları, görsel basın mensubu arkadaşları dışarı alabiliriz. Ondan sonra da gündemimizin diğer konularına geçeceğiz.

Gündemimizin diğer konuları “Bundan sonra nasıl çalışacağız, kimleri dinleyeceğiz, hangi usulle dinleyeceğiz, yerindeki incelemeler için hangi tarih uygundur?” gibi sorulara hep beraber arkadaşlarımızın da fikrini alarak karar vereceğiz. Bu kararın sonunda da niyetimiz önümüzdeki haftadan itibaren yoğun bir şekilde çalışmalara başlamak, dinlemelere başlamak, incelemelere başlamak.

Basın mensubu arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, Komisyonda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşme

BAŞKAN ATAY USLU – Değerli arkadaşlar, şimdi, çalışma süremiz üç ay, 18 Nisanda başladı gözüküyor, 18 Temmuzda neticelendirilecek, gerekirse Genel Kuruldan bir aylık ek süre de isteyebiliriz çalışma durumuna göre.

Şimdi, sizden bugün çalışma takviminin görüşülmesi, aynı zamanda Komisyon raporunun yazımında görevlendirecek uzmanların değerlendirilmesi, davet edilecek kişilerin, kurumların tespitiyle ilgili görüş ve önerilerinizi almak istiyorum. Söz isteyen arkadaşlara sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, değerli Divan üyeleri, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli uzmanlar, değerli danışman arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum. Umuyorum bu Komisyonumuz madenlerle ilgili yaşanan facialara bir son getirsin, bir çözüm getirsin. Hayırlı olsun diyorum yeniden.

Bu toplantıda tabii, biz arkadaşlarımızla yaptığımız görüşmelerde mutlaka öncelikle şirket yetkililerinin dinlenmesi, ilgili bakanlıkların, işte, Çevre Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Enerji Bakanlığı gibi bakanlıkların bu konudaki görüşlerinin alınması, meslek odalarının yani jeoloji, maden, çevre gibi meslek odalarının görüşlerinin alınması -bunlarla ilgili biz sizlere isim aktaracağız, grup olarak antant kaldığımız isimler var- bunların görüşlerinin alınması ve tabii, yerinde incelemelerin, madenin iyi ve kötü örneklerinin yerinde incelenmesinin önemli olduğunu düşünüyorum. Uzman arkadaşlar, özellikle hidrojeoloji konusunda yani yer altı suyuna ne kadar karıştığı, oradaki zehirli arsenik ve siyanür ya da işte, oradaki sülfürik asit gibi minerallerin ne kadar karıştığı konusunda bir uzman... Oradaki şev stabilitesinin ölçülmesiyle ilgili şev stabilitesi, kaya stabilitesi konusunda hocalarımız var, o isimleri vereceğiz size.

Yine, tıbbi jeoloji açısından bu yer altı suyuna ve toprağa karışan bu zehirli minerallerin ne tür zararlar yaratacağı, tıbbi açıdan ne tür zararlar yaratacağına ilişkin doktor arkadaşlarımızdan, barodan, özellikle Erzincan Baromuzdan belki destek almak gerekebilecek. Bu konuyla ilgili çalışma yapan çevre kuruluşları var, bunlardan destek almak ya da onların görüşlerini almak... Bu konuda kitap yazan arkadaşlarımız var, araştırma yapan uzmanlar var, onlardan destek alınabilir diye düşünüyoruz. İyi ve kötü örnekleri mutlaka gözlemlemek gerekir diye düşünüyorum. Tabii, önce uzmanları... Şirketi yani her iki tarafı da dinlemek gerekiyor, şirket yetkilileri de çok önem taşıyor.

Bizler, tabii, Cumhuriyet Halk Partisi olarak ilk etapta oluşturulan 5 kişilik heyetle -buradaki arkadaşlarımız hep heyette vardı- Sayın Erzincan Milletvekilimiz de dâhil olmak üzere yerinde incelemelerde bulunduk ve bununla ilgili de rapor oluşturduk. Her birimiz kişisel raporumuzun sonunda Değerli Deniz Başkanımın da toparladığı, Cumhuriyet Halk Partisinin resmî görüşünü de içeren bir rapor hazırladık. İliç'le ilgili. İlk tespitlerimiz tabii bunlar, İliç raporumuz. Bununla ilgili ciddi bir çalışma yapıldı arkadaşlarımızla beraber, çevreden sorumlu arkadaşımız, çalışma bakanımız, gölge bakanımız, enerji bakanımız, jeoloji mühendisi olarak ben ve Erzincan Milletvekilimiz heyette vardık ve her yönüyle inceleyip böyle bir rapor ortaya koyduk. Bunu da size sunarız daha sonra, raporları Komisyona daha sonra iletiriz.

BAŞKAN ATAY USLU – Komisyonumuza da bence sunun siz belge olarak, iyi olur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

Tabii, söylenecek çok şey var gerçekten. 13 Şubat 2024 Salı günü meydana gelen Çöpler maden faciası aslında bağıra bağıra gelen bir faciaydı. İki yıl önce aslında bu siyanür atığı doğaya salınmıştı, bir emare vermişti bununla ilgili ve dünyada yılda neredeyse bir defa bu tür atıkların yani o siyanür atık havuzlarının kaza yaptığı araştırmalarda ortaya konulmuş durumda. Siyanürle altın aramak yani altını daha doğrusu zenginleştirmek, “altın aramak” demeyelim, altının liç edilmesi dünyada en tehlikeli işlemlerden biri. Buna ihtiyaç var mı, endüstriyel olarak ne kadar ihtiyaç var, tabii ekonomik değeri olan bir şey ama ülkemize olan katkıları nedir, gerçekten altın madenine bu kadar ihtiyaç var mı, bunun işletilmesi ülkemize ne gibi bir katkı sağlıyor, katma değer olarak ülkemize kattığı değer nedir; bunların hepsinin masaya yatırılması gerekiyor. Şu anda ülkemizde 19 altın madeni bilfiil siyanürlü zenginleştirme yöntemiyle işletiliyor ve 1 ton altın çıkarmak için 5 milyon ton hafriyat yapmak gerekiyor. Yani hiçbir madende bu kadar çok hafriyat yapmayı gerektiren bir işlem yok ne yazık ki. Dolayısıyla toprağı bu kadar zehirlemeye, tarımsal topraktan bu kadar vazgeçmeye, yer altı sularını bu kadar kirletmeye, sulak alanları bu kadar kirlletmeye gerek var mı ve ülkemize katkıları nedir; bunların da bence masaya yatırılması gerekiyor, son derece önemli. Bu kazada, şunu iddia ediyorum ben, 9 insanımız hayatını kaybetmemiş olsaydı bu kadar gündem olmayacaktı ne yazık ki. Daha kaç insanımızın ölmesi gerekiyor ki bu önlemler alınsın ve gerçekten ciddi anlamda bu altın madenciliğine son verilsin. Bugün Giresun, Ordu fındık merkezi ve dünyanın en önemli fındık üretim merkezi ama burada ısrarla biz altın madeni yerleştirmeye çalışıyoruz ve acaba fındıktan elde ettiğimiz ya da tarımdan, işte ne bileyim -bütün altın arama alanları için söylüyorum, bütün altın çıkarılan alanlar için söylüyorum- tarımdan elde ettiğimiz gelir ve o sulak alanların ülkemize ve doğamıza kattığı zenginlikler bu altının çıkarılmasıyla maddi olarak karşılaştırıldığında bile gerekli midir; bütün bunlar hep masaya yatırılmalı bence. Bu ülke öyle kolayına kazanılmadı ve bu ülkenin jeolojik servetleri bu kadar haraç mezat yabancılara satılmamalı, kendi ülkemiz yararına kullanılmalı ve doğru bir şekilde çıkarılmalı.

Şimdilik söyleyeceğim bu kadar. Tabii ki süreç içerisinde fikirlerimizi ileticeğiz bununla ilgili.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben teşekkür ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Gündem maddelerine göre mi gidiyorduk? Yoksa...

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle: Tabii, bugün gündem maddelerine göre gidersek bence sağlıklı bir çalışma yapmış oluruz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – 1'inci madde...

BAŞKAN ATAY USLU – Yani genel değerlendirmeyi, bundan sonra uzun bir şeyimiz var, yapacağız mutlaka.

Biz araştırma komisyonuyuz, gerçekten bu işi teknik boyutuyla, bilimsel boyutuyla önce araştıralım, belki siyasi değerlendirmelerimizi en son yapsak -bu şahsi görüşüm- daha iyi olur. Hani raporun en sonunda söyleyeceğimizi en başta söylersek belki yanılabiliriz, o yüzden öncelikle bence bugünkü toplantımızın konusu, kimleri dinleyelim, nasıl dinleyelim, bilirkişi...

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Çalışma takvimi...

BAŞKAN ATAY USLU – Tabii, çalışma takvimini belirleyelim, bu çok daha sağlıklı olur ama tabii ki üyelerimizin söyleyecek farklı şeyleri vardır, onlara da açığız. Kısıtlayıcı bir tutum içinde olmadık, olmayacağız da bundan sonra.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Can alıcı yeri burası.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konunun ana içeriğine yönelik değerlendirme yaparsak hangi uzmanların davet edilmesi gerektiği konusunda bir fikir zenginliği de yaratmış oluruz.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O bakımdan bir ana değerlendirmeleri konuşmakta fayda var.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Şöyle bir durum var: Tabii ki hepimizin söyleyeceği çok şey var bu konuyla ilgili. Zannediyorum, bu konuyla ilgili -soru önergesi vermiş, araştırmış, raporları okumuş- tabii ki hepimizin söyleyeceği çok şey var, soracağı bir sürü soru var, sormuş oldukları soru önergelerine alamadıkları cevaplar var. Evet, ilk önce bir komisyon çalışma takviminin görüşülmesi, kimlerin... “Uzmanların belirlenmesi” demişsiniz, uzmanları burada bizlerle birlikte çalışacak olan uzmanlar olarak değerlendiriyorum ben. Teklif edilmeli yani özellikleri ortaya konulmalı. Mesela, şahsen ben bu konuyla ilgili isim veremiyorum, bu ismi sizler mi bizlere...

BAŞKAN ATAY USLU – İsim verebilirsiniz arkadaşlar, yazılı olarak veya sözlü olarak bildirebilirsiniz, burada da bunları değerlendiririz. Tabii tabii, açığız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Hayır yani şu anda öyle bir uzman... Hani Mecliste bizimle birlikte çalışacak uzmanların bir ilk önce isimlerinin ortaya çıkması lazım.

BAŞKAN ATAY USLU – Uzmanlarla, raportörlerle, danışacağımız, dinleyeceğimiz akademisyenlerle veya sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili fikirlerinizi hem yazılı olarak hem de sözlü olarak bunların ismini değerlendireceğiz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ha, onu öğrenmiş olduk yani bugün burada benim söyleyebileceğim bir isim yok ama neticede bir araştıralım, bir değerlendirelim.

Üçüncüsü, esas yani kimler davet edilebilir? Bir kere, mutlaka bakanlar davet edilmeli, özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapmış Sayın Murat Kurum’un 7/1/2021 tarihinde İliç Çöpler kompleksi madeninin kapasite artırımına izin veren üst yetkili olmasından dolayı mutlaka hem o dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı hem de yani -geçen dönemden söz ediyorum- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı davet edilmeli. Tabii, bunun alt şeyleri var; Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM), il özel idareleri... Jeotermal Kaynaklar Kanunu, jeotermal kaynakların araştırılması ve işletilmesi konusunda valiliklerin bünyesinde hizmet veren il özel idarelerinden söz ediyorum. Büyükşehirlerde ise özel yetkili ve... Sorumluluğu büyükşehirlere verildi zaten ama Erzincan için bu böyle. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ve Bakanlık yetkilileri davet edilmeli. Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, TÜBİTAK ve üniversiteler, özellikle konuyla ilgili tarafsız akademisyenler, bu konu üzerinde mesai harcamış, çalışma yapmış olan akademisyenler davet edilmeli ve bizim Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü de veya yetkilileri hatta hani heyet hâlinde gelmelerinde fayda var diye düşünüyorum çünkü Türkiye’nin en büyük maden ihracatçısı durumunda olan Eti. Tabii ki Türk Mühendisler ve Mimarlar Odası Birliği, Maden Mühendisleri Odası olmalı. Yine, biliyorsunuz, sağlıkla ilgili, çevre etki değerlendirme yanında sağlık etki değerlendirmesi de çok önemli olduğu için Türk Toraks Derneğinin mutlaka dinlenmesi gerekli yani akciğerle ilgili olarak. İnsan hakları derneklerini dinlemeliyiz, maden mühendislerini dinlemeliyiz, jeoloji mühendislerini yani onların yine odasından bu konular üzerinde çalışma yapanları. İş güvenliği uzmanları mutlaka dinlenmeli ki en önemli konularımızdan biri iş güvenliğinin yeteri derecede ihmal edilmesi... AFAD uzmanları, çevre bilimcileri, tıp uzmanları, dediğim gibi, tabii, faciada hayatını kaybedenlerin ailelerini de dinlememiz lazım.

Önemli bir konu daha var: Belki aklımıza gelmeyebilir ama taşeron firmalar var. Özellikle Sayın Sarıgül biliyor, o bölgeyi en iyi yine sayın vekilimiz biliyor. Aileler var ve aileler şirketleşmiş durumda. Bu şirketleşmiş ailelerin de çalışanları var, ölenlerden biri de, rahmetli olan işçilerimizden biri de bu ailelerden birine mensup. Şimdi o taşeron firmalarının nasıl bir sistem içinde çalıştığı ve o taşeronluk yapısının nasıl geliştiğini de iyi değerlendirmemiz lazım. O bölgelerde bu konuya karşı olan, karşı gelen vatandaşları da dinlememizin çok önemli olduğuna inanıyorum. Bir şekilde Anagold şirketinin, bu altın madenini çıkaran şirketin oradaki yatırımlarının, vatandaş üzerindeki yatırımlarının da incelenmesi gerektiğini, nelerin dönüp nelerin dönmediğini iyi değerlendirmemiz gerektiğine inanıyorum.

Tabii ki benim şu anda aklıma gelen bunlar, dinlenmesi gerekenler ama bir çalışma takvimini de yaparken hepimizin hani grup toplantıları olsun, diğer komisyonlarda da çalışmalarımızın olduğu da göz önüne alınarak bizi sıkıntıya düşürmeyecek bir tarihi, haftalık ve saat olarak da değerlendirebileceğimiz bir günü tespit etmemizde fayda var diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, tekrardan hayırlı, uğurlu olsun. Bu Komisyon inşallah güzel çalışmalar yapacaktır diye temenni ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Çok Değerli Komisyon Başkanımız, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; daha önce araştırma komisyonlarında çalışmış bir milletvekili olarak bu araştırma Komisyonunun ben gerçekten bir sonuca varacağına inanıyorum ve hiç kimse endişe etmesin ki bu Komisyonda orada yaşanan olayların tüm yönleriyle açığa kavuşturulacağına herkes emin olmalı. Fakat biraz önce Şenol Hanım’ın da söylediği, bunların hepsinin gelmesi lazım ama bunlarda bir öncelik, hani yangında ilk kurtarılabilecek anlamında bir

öncelik belirlememiz gerekiyor ki bunlardan biri MTA, biri MAPEG, biri Enerji Bakanlığı, biri Çevre Bakanlığı, bir kere bununla yola başlamamız gerekiyor. Şunu da yapalım, bunu da yapalım derken hiçbir şey yapamayacağımız durumlar yaşanır yani bu Komisyonda...

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Tabii ki bir sıraya koymak gerekiyor.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ama önceliklendirip hemen işe başlamamız gerekiyor, o yüzden de şunu yapalım, bunu yapalım derken bu dilek ve temennilerle gider ve bu Komisyon amacından çıkar ve Komisyon olmaktan öte sadece şikâyet ya da birbirini eleştiren bir konu alır. Burada hiçbir parti gözetmeksizin hepimizin ana görevi gerçekten orada yaşanan ve bir sonrasında yaşanmaması gereken olayların ortaya çıkarılması... Müzeyyen Hanım'ın söylediği çok önemli, diyor ki: "Bunların faydaları ve çevreye etkileri ile ikisi arasındaki şeyin de iyi bir hesap edilmesi lazım." Bunların hepsi hesap edilir, bu Komisyonun üyesi olarak, ben de bir ziraat mühendisiyim aynı zamanda yani çevreyle ilgili konularda da benim de yeteri kadar bu konuda çalışacağımdan da kimsenin endişesi olmasın. Ya, bu Komisyon bence Türkiye'nin geleceğinin umut Komisyonu yani sadece bunu altın maden olarak düşünmeyin. Yani Türkiye şu anda 5 milyar dolar civarında sadece maden ihracatı olan bir ülke, hâlbuki bunun en kısa sürede 10 ve 20'ye çıkması gerekiyor yani biz madenler konusunda çok iyi bir konumda değiliz dünyanın başka ülkelerine baktığımızda. Ha, hem madenin ekonomiye kazandırılması hem de çevrenin kullanılması mümkün mü? Mümkün. Nerede bunları görüyoruz biz? Kanada bir, Almanya iki, Fransa üç, Norveç dört; buralarda bunların hepsi yapılıyor, hem ekonomiye kazandırılıyor ama hem de çevre de hassasiyetle kullanılıyor, bu da yapılabilir. Yani baktığınız zaman barut üretmek de tehlikeli, tüp gaz doldurmak da tehlikeli, petrol üretmek de, eğer düzgün bakmadığınız zaman rafinerilerin de hepsi birer el bombası, hepsi birer tehlike. Yani şimdi pilli arabalar var ya da üstünde tüp gazlı arabalarla gidiliyor ya da benzinli arabalarla, onlar da bir tehlike, mühim olan bu tehlikelerin kontrol altına alınması.

Ben bu Komisyon üyelerine de baktığımda, önemli kısmını da tanıdığım için söylüyorum -üçüncü dönemim benim- bu Komisyonun ben Türkiye için bir umut vadedeceğini ve gelecekteki bu tür kazaların önlenmesi için belki de gelecek nesillere anlatacağımız güzel şeyler olacağını düşünüyorum.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

10 numara gözüktüyor, burada mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum.

Bunu iltifat olarak kabul ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; bugün bir aradayız ve İliç Faciası Araştırma Komisyonu ile ilgili olarak biraz daha bu felaketin neden gerçekleştiği, sorumluluk alanının hangi bakanlıklara girdiği, sorumlularının kimler olduğu noktasında da değerlendirme yapacağımız aslında ilk toplantıdayız diyebiliriz.

Bu bakımdan önce genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Buradan hareketle de Komisyona çağırmanız gereken uzmanlar konusunda yine birlikte karar vereceğiz. 13 Şubat 2024 tarihinde saat 14.28'de Erzincan İliç'te Anagold'un işlettiği altın madeninde yaşanan bir felaket var. Bu felaket bir doğal afet değil, toprak kayması veya heyelan da değil. Bu felaket siyanür içerikli milyonlarca ton yığın liç malzemesinden oluşan yapay bir dağın kayması. Yığın liç sahasının yüksekliği yaklaşık 264 metreye ulaşmış, bu alanda da bu yükseklikle bir yığın liç sahası açısından bir dünya rekoru kırılmıştır; dünyanın en tehlikeli ve en yüksek yığın liç sahasıdır. Yığın liç sahasının bu yüksekliğe çıkmasının sorumlularının başında dönemin Çevre Bakanı Murat Kurum geliyor. Yığın liç sahasının bu yüksekliğe çıkmasına neden olan kapasite artışı 7/10/2021 tarihinde Murat Kurum adına imzalanarak şirkete verilen izinle yapılmıştır. Göçüğün altında 9 insanımız kaldı, 2 insanımızın cansız bedenine ulaşıldı, 7 işçimiz ise hâlâ şu anda enkaz altında. AK PARTİ Hükûmeti bir kez daha arama kurtarma faaliyetlerini eline yüzüne bulaştırmış durumda.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, bunlara gerek yok!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Afet sonrası da bir kriz oluşmuş durumda.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Deniz Bey, AK PARTİ Hükûmetinin afet konusundaki şeyi yanlış yani yanlış düşünüyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade edin, bitirsin.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama yanlış konuşuyor, konuştuğu şeylerin bir anlamı yok, gereksiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben aynı zamanda 6 Şubat depremlerinde de, deprem sürecinde de yine hızlı bir şekilde Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman ve diğer deprem bölgelerine Türkiye Taş Kömürü Kurumunun madencilerinin gönderilmesi, sevk edilmesi konusunda girişimlerde bulunmuş... Yaşatılan, uzunca bir süre geciktirilen bu sevk edilme nedeniyle de pek çok vatandaşımız kurtarılabilecekken kurtarılamadığına acı bir şekilde ben de -kendim de- enkaz altına girdiğimde orada buna tanıklık etmişim. Pek çok vatandaşımız vücut bütünlüğü korunduğu hâlde hipotermi yaşayarak, donarak yani aslında zamanında kurtarılamayarak hayatını kaybetmişti. Yani, burada iş güvenliği ve işçi sağlığı açısından çok büyük eksikliklerin olduğu zaten enkaz altında kalan işçilerimizin mevcudiyetinden anlaşılıyor.

Türkiye, tarihinin en büyük çevre felaketlerinden birini yaşarken mevcut Çevre Bakanı Mehmet Özhaske, bölgeye yüz yetmiş iki saat sonra yani bir hafta sonra geldi; bu sürede İstanbul'da iş insanlarıyla toplantılar yaptığını, Adana ve Osmaniye'de kuralara katıldığını, ziyaretler yaptığını da tespit ettik, tüm Türkiye kamuoyu da buna şahitlik etti.

Aynı zamanda, bu ikinci kapasite artışıyla ilgili olarak sorumluluk taşıyan dönemin Çevre Bakanı Sayın Murat Kurum hâlen Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonu Başkanıdır.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey var mı ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu doğrultuda, bu Komisyonun kurulma amacı itibarıyla söylüyorum: Çevre Komisyonundan da kendisinin istifa etmesi gerekir.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bu tür şeylere gerek yok ki!

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Şovla başlarsak bu iş olmaz ki ya! Siz televizyona konuşuyorsunuz, Komisyona değil ya!

ŞAHİN TİN (Denizli) – Deniz Bey, şov yapmaya gerek yok.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade eder misiniz? Durum tespiti yapıyor ama...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Komisyon üyeleri...

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey yok!

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika müsaade eder misiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Anagold, burada..

ŞAHİN TİN (Denizli) – Çıksın, basın toplantısı yapsın madem.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu felaketin yaşandığı altın madenini işleten...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Seçim konuşması yapmıyorsun ya! Biraz samimi olalım ya! Ne kadar ayıp ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) –...Anagold Şirketinin yüzde 80'i Amerika ve Kanada borsalarında işlem gören, merkezleri Denver Colorado'da ve aynı zamanda Kanada Toronto'da olan SSR Mining'in...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Çıksın, basın toplantısı yapsın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) –...ve yüzde 20'si de AK PARTİ'ye yakınlığıyla bilinen Çalık Holdinge bağlı Lidya Madencilikte...

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bir müsaade eder misiniz. Deniz Bey...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, karşınızda küçük çocuk yok ya, yapmayın şunu ya! Başkanım...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ayıp ya! Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bir müsaade eder misiniz.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – O zaman biz de bir televizyon alıp gelelim buraya ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir müsaade edin...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı zamanda...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Biraz samimi olun ya! İnsanların acısını istismar etmeyin ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı zamanda...

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, yalnız bir dakika...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey yok ya! Ne var orada?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı zamanda...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Orada ne var ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika sayın vekillerim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, benim yaptığım konuşmayı trollemeyin.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, arkadaşlar...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ayıp ediyorsun sen!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade edin.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Trollemeyin konuşmayı.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) –Trol sensin, trolün kralını yapıyorsun!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konuşmamı trollemeyin.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Hoş bir şey değil ya!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade edin, bitirsin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bana bu görevi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, milletim verdi.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Senin görevin bu değil ki! Senin görevin şov yapmak mı? Burası şov yeri değil.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim sözümü kesemezsiniz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Vatandaşlara doğru bilgi vermek hepimizin sorumluluğu.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bakın...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Bildiğin slogan atıyorsun ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yeri geldiğinde...

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, Sayın Vekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yeri geldiğinde söz alırsınız, konuşursunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, Sayın Vekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim konuşmama tahammül edin.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey yok ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, tamam, bir dakika...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, konuşmacıya değil müdahale edenlere müdahale edeceksiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim konuşmama tahammül edin.

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Peki, o zaman şöyle soralım...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, bir dakika, senin ile bizim farkımız ne?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman benim konuşmamı niye kesiyorsunuz?

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir dakika...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Kardeşim, televizyona konuşuyorsun, bize değil.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, beni bir dinleyin.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Televizyona konuşuyorsun, hoş bir şey değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim konuşmamı niye kesiyorsunuz?

ŞAHİN TİN (Denizli) – İdeoloji yapıyorsun burada...

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim konuşmamı niye kesiyorsunuz?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Politik...

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaldı ki burada yapılan konuşmaları kamuoyuna çeşitli vasıtalarla aktarmak da görevimiz. Siz, vatandaşın neyi saklıyorsunuz?

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ne vatandaşı, televizyona konuşuyorsun, sen şov yapıyorsun!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bölüyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Biz şov mu yapacağız?

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Sen politik davranıyorsun, riyakârlık yapıyorsun.

BAŞKAN ATAY USLU – Ya, arkadaşlar, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani, Başkanım, eğer Komisyon...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey var mı ya? Bir de hâlâ tiyatro yapıyorsun ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani, bakın, değerli arkadaşlar, baskıyla...

BAŞKAN ATAY USLU – Mikrofonu kapatıyorum.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Nişantaşı'nda insanlar öldü, neredeydin?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – ...zorbalıkla beni susturamazsınız.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey var mı ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hiç alakası yok, hiç alakası yok!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Baskıyla, zorbalıkla, bağırarak beni susturamazsınız.

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika, söyleyeceğiz... Deniz Bey, arkadaşlar bir dakika...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani, bunu yapmaya gerek yok!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani, 7 işçimiz göçük altında...

(Gürültüler)

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, kardeşim, istismar etme be! Konuşma be! 7 işçi varmış da bilmem ne!

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bakın...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Televizyona konuşuyorsun be! Ayıp ediyorsun!

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar... Deniz Bey, size soru sormak istiyorum.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey var mı ya! 7 tane sanki çok şeyinde de yani...

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, buranın sesini değil, orayı susturacaksınız.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey var mı ya?

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, bir dakika...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle diye diye kardeşim, rol yapıyorsun, artistlik yapıyorsun! Bunu yapma, burası tiyatro salonu değil kardeşim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir sakın olur musunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir dakika... Sayın Vekilim, bir dakika...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Böyle bir şey yok ya! Böyle bir şey olmaz! Başkanım, biz buraya çalışmaya geldik, bunların nutuk atmasına gelmedik.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir şey söyleyeceğim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, buranın sesini değil, oranın...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bakın, buna basın toplantısı yapabilirsiniz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Değerli arkadaşlar, ya, hamasi bağırmalarınızı bitirirseniz devam edeceğim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, vallahi hamasi değil ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Vallahi onu siz yapıyorsunuz.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Bak, bak! Böyle tiyatro yapar gibi rol yapıyorsun, ayıp ediyorsun. Sen inanarak konuşmuyorsun, hazırlanmışsın, karşımda konuşuyorsun.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Hazırlanacağım tabii.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tiyatro diyemezsiniz!

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Burası çalışma yeri, burası siyaset yapma yeri değil!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Söz alırsınız, cevap verirsiniz.

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, oraya müdahale edeceksiniz, mikrofonu niye kapatıyorsunuz?

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bir şey söylemek istiyorum, tabii araya girerek.

Bir dakika arkadaşlar, bakın, şimdi, tabii, burada usulü tartışacağız, yöntemi tartışacağız, kazayla ilgili değerlendirmeler yapabilirsiniz.

Bu Komisyon...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, Nişantaşı'nda insanlar öldü...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Ya, sus arkadaş, sus ya!

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ne susacağım be!

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, bir dakika...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Yapmayın Musa Bey.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Vekil, bir sakın olun.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Nişantaşı'nın göbeğinde insanlar öldü, bir gün haber yaptınız mı be? Orayı konuştun mu bir gün?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Musa Bey, lütfen...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz şu anda ne için konuşuyoruz?

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Nişantaşı'nda, İstanbul'un gözbebeğinde insanlar yanarak öldü be!

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bu felaketlerle ilgili...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Kaç kişi öldü hem de!

MESUT DOĞAN (Ankara) – Başkan kim?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Musa Bey, lütfen.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – O zaman, riya yapmasın, artistlik yapmasın!

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Şu son sözünü geri alsın!

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, bir dakika... Sayın Vekilim, bakın, bu bir...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani birbirimizi suçlayacaksak... Bu yanlış bir yöntem, onun için diyorum, buna yol açıyorsunuz şu anda.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, geçen hafta bir Başkan seçtik zannediyordum!

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir şey söyleyeceğim, bir dinleseniz.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, almış, bizi çocuk yerine koymuş... Böyle bir şey olmaz ya!

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, bir dakika...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu kadar sinirlenmeye gerek yok.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, sinirlenirim, bizi çocuk yerine koymasın, saf yerine koymasın, karşısında partilileri yok! Burası bir çözüm komisyonu, biz buraya birikimlerimizi paylaşmaya geldik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çözüm değil araştırma komisyonu.

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, arkadaşlar...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, kardeşim, bak, artistlik yapıyorsun, artistlik!

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Ya, yapmayın Musa Bey.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, Musa Bey, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bakın, bu üslubu düzelttirin. Milletın vekiline böyle ağzına...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, artistlik yapıyorsun, şov yapıyorsun!

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bak, sizinle aynı seviyeye inmeden konuşmak için...

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, arkadaşlar...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, sen... Bak, riya yapıyorsun, olayları çarpıtıyorsun, sen burada televizyona konuşuyorsun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir sonraki aşama hakaret etmeniz ama o sizin söylediğiniz sözler bana değil, o söylediğiniz sözler orada enkaz altında kalan insanların ailelerine söylenmiş oluyor.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – O zaman, üslubuna dikkat et.

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ayıp ya!

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Kardeşim, onların ailesine ben gittim, sen gelip burada ahkâm kesme!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ayıp, ayıp...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – O da geldi, Deniz Bey de geldi, olur mu öyle şey!

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Kapı kapı orada ben dolaştım, orada ben ağladım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – E, ben de gittim.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Konuşma o zaman!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, müdahale edecek misiniz?

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Arkadaş sinirlerini kontrol edemiyorsa sakinleşip gelsin.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, bakın, burası bir araştırma komisyonu.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, ben senin gibi artist değilim.

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey...

Arkadaşlar, bakın, biz uzun süre beraber çalışacağız, üç ay beraber...

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın vekiller, bir dakika ya, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu seviyeye inmiyoruz ama bu da ayıp yani!

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey... Arkadaşlar, bir sessizlik...

Bakın, bir şey söyleyeceğim. Biz üç ay boyunca burada birlikte çalışacağız. Deniz Bey, biz üç ay boyunca burada birlikte çalışacağız. Şimdi, şuradan şunu söyleyeyim: Tabii, herkes her şeyi söyleyebilir ama burası bir araştırma komisyonu. Araştırma Komisyonunun ilk toplantısında suçluyu bulursak, bir bakanı suçlarsak... Bakın, bu bakanları gerektiğinde buraya çağıracağız, bunların zamanı gelecek, onların üzerine değerlendirme yapacağız ama siz ilk açıklamanızda “Suçlu bu, olay bu.” dersiniz bu Araştırma Komisyonuna ihtiyaç yok, lütfen. Bakın, biz ihtisaslaşacağız bu konuda. Lütfen, bu sizin görüşünüz olur

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Kesinlikle aynı fikirdeyim.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, biz de tersine o bakan suçlu değildir, tamam mı, siz yanılıyorsunuz, biraz üslup bozuk, işte, yanlış söylüyorsunuz, yalan söylüyorsunuz noktasına gelirsek olmaz. Mesele, burada önce usulü belirleyelim.

İki, akademik olarak, bilimsel olarak, teknik olarak olayı bir dinleyelim, bu Komisyonu onun için kurduk. Sonrasında da, en sonunda da hakikaten ortada bir suçlu varsa hep beraber “Suçlu bu arkadaş.” diyelim “Burası, bu kurum.” diyelim. Biz bunun için kurmadık mı bu Komisyonu? İlk toplantısında hiç kimseyi dinlemeden elimizdeki bir raporu okumanın bence anlamı yok yani bu tansiyonu yükseltiyor. Arkadaşlarımızı, herkesi nezakete davet ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Raporu okuduğumu nereden çıkartıyorsunuz?

BAŞKAN ATAY USLU – E, anlatıyorsunuz. Neyse...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben yaptığım konuşmaya hazırlandım ve oradaki notlara bakarak konuşuyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Yine konuşmanıza izin vereceğim, sonuna kadar konuşmanıza izin vereceğim ancak şunu söylemek istiyorum, bakın...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Deniz Bey, bize mi konuşacaksınız, Türkiye’deki insanlara mı konuşuyorsun şu anda; anlamadım.

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, bir dakika...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı şey.

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, bir dakika...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bize niye konuşuyorsun o zaman, git başka yerde konuş.

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, bir dakika...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Nereye konuşacağını size mi soracak Sayın Vekilim; ister oraya konuşur, ister buraya konuşur!

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, biz bu Komisyonu niye kurduk, niye kurduk?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, Sayın Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Bu arkadaşları, bakın, siz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, Sayın Başkanım, yanlış bir yönetim yapmayın!

Birincisi, burada üslup olarak...

BAŞKAN ATAY USLU – Değerli arkadaşım, Değerli Vekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Her ne kadar sesler yükselse de ben kelimeleri seçerek konuşuyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Değerli Vekilim, bakın, siz çevresel etki değerlendirmesiyle ilgili bir sorumlu buluyorsunuz. Önümüzdeki hafta Çevre Bakanlığını buraya çağıracağız. Çağırdığımızda, çevresel etki değerlendirme raporuyla ilgili kafanızda bir problem olduğu zaman bunu bu arkadaşlara soracağız, ondan sonra değerlendirmenizi yapın lütfen. Ama daha burada arkadaşlar yok, teknik bir bilgi almamışız...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Milletvekili olarak ne konuşacağımı, ne diyeceğimi sizden almayacağım!

BAŞKAN ATAY USLU – ...almadan bu işi siyasi bir noktaya çekmek doğru bir şey değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, Sayın Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, mesele, bugün yapmak istediğimiz şey şu: Kimleri dinleyelim, kimleri çağıralım? Dinlemek için çağırdığımız arkadaşlara bu soruları sorun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, sonunu beklerseniz...

ALİ TEMÜR (Giresun) – Ya, neyi bekleyeceğiz, saatlerce seni mi bekleyeceğiz!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Dinleyeceksin tabii! İşte, bu, tam olarak milletvekilinin görevi bu!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Vallahi dinleyeceksiniz, o zaman girmeseydiniz Komisyona.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman Mecliste 1 parti olurdu, kimse konuşmaz, kimse dinlemezdi.

BAŞKAN ATAY USLU – Deyin ki çevresel etki değerlendirme raporunda şurada eksiklik var, bunu niye yaptınız, bu nasıl yapılıyor, bunun sorumlusu kimdir; bunu söyleyin arkadaşlar ama... Arkadaşlar, lütfen, burada daha hiçbir muhatabınız yok. Hepimiz kazayı araştırmak için buradayız ama konuya başlamadan...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, arkadaşımız hangi gerekçeyle çağıracağını ifade ediyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hayır, öyle değil ama!

BAŞKAN ATAY USLU – Ama arkadaşlar, bakın, arkadaşınız şöyle diyor...

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, Sayın Vekil, olaya direk suçlamayla başlıyor. Ben Araştırma Komisyonundan şunu bekliyorum: Biz hepimiz aynı tarafız, konuyu araştırmak için buradayız. Adı üstünde “araştırmak” eğer sonuç belliyse araştırmayalım, Deniz Bey’in raporunu sonuca yazalım, geçsin; öyle şey olabilir mi canım, bu doğru bir şey değil.

(Gürültüler)

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.42

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.51

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, tabii, oturumumuzun ilk kısmında arkadaşların birbirlerine karşı ithamları oldu. Ben şunu söylemek istiyorum: Arkadaşlarımızın...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Benim olmadı bir ithamım ama karşı taraf...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bizi zıplattın ya top gibi, daha ne olsun?

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, lütfen...

Bakın, tekrar söylüyorum: Biz üç ay boyunca çalışacağız, bize yüklenen misyon... Bakın, orada, İliç'te hâlâ o yığınların altında bekleyen kardeşlerimiz var, onların yakınları var, büyük bir felaket var, hepimizi derinden üzen bir felaket var, hem o var hem bu konuda hakikaten hassas bir şekilde çalışılması görevini veren Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu var, partilerimiz var. Bu hassasiyet içinde, birbirimizi kırmadan, birbirimizi itham etmeden bence bu çalışmayı yapalım. Bunun sonunda da -en başta da söyledim- hep beraber bir rapor hazırlayalım; bir daha bu kazalar olmasın ama ülkenin kaynakları da güvenilir bir şekilde, sürdürülebilir şekilde, uygun bir şekilde kullanılabilir. Bunun optimal noktası vardır; dünya bunu yapıyorsa biz de yapabiliriz, eksiklerimiz varsa kanundaki eksiklerimizi ifade edeceğiz -en başta söyledim- uygulamada eksiklerimiz varsa uygulamadaki eksiklerimizi ifade edeceğiz. Zaten olayın idari ve adli boyutu araştırılıyor. Biraz önce arkadaşlarla da konuştuk; yani biz savcı değiliz, hâkim değiliz, mahkeme değiliz; evet, bizim burada yaptığımız araştırmalarda ortaya çıkan belgeler, raporlar mahkemelerde ister istemez kullanılacaktır, doğrudur. Bizim, mahkemelerde kullanılabilecek bir sonuca doğru, çalışmaya doğru gitmemiz gerekiyor. Ben şunu söylemek istiyorum: Raporun en sonunda söyleyeceğimizi bugün söylersek söylediklerimizin bundan sonra bir anlamı kalmıyor; biz yargıç değiliz arkadaşlar, biz bir araştırma komisyonuyuz -adı üstünde- ve bugün başladık. Yani birçok arkadaşımız teknik boyutuyla olayı daha bilmiyor, bilmiyoruz. Yarın, önümüzdeki hafta -esas bu toplantıyı onun için yapıyoruz- kimi istiyorsanız, hangi bakanlığı istiyorsak beraber karar verelim, çağıralım, dinleyelim; ilgili bakanlıktaki arkadaşlara, ilgili bürokratlara bu soruları soralım. Soru sormakta sorun yok ama itham etmek bence yanlış. Bunun için bu toplantıyı yapıyoruz. Benim fikrim -tabii, bakın, burada bir şey olgunlaştı- önümüzdeki hafta, uygun gördüğünüz tarihte, pazartesi olur arkadaşlar, çoğunluk "Pazartesi gelemeyiz." derse salı olur ama salı günü ilk bakanlık olan Enerji Bakanlığı... Bu işin en hassas kısmı, en önemli kısmı Enerji Bakanlığı. Sayın Bakanımızı Bakanlığın alt birimleriyle beraber -MAPEG olur, beraberinde Maden Tetkik Arama Enstitüsü olur- veya diğer kurumlara beraber çağıralım; hem olayla ilgili bize bilgi versinler hem Türkiye'deki altın madenciliği hem dünyadaki altın madenciliğiyle ilgili bilgi versinler hem altın madenciliğinde kullanılan teknolojilerle hem de ruhsatlandırılmasıyla hem de diğer bakanlıklarla ilgisiyle bize geniş bir bilgi versinler, brifing sunsunlar, biz de sorularımızı soralım. Ardından bu konuyla ilgili ikinci bakanlık Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız; onu çağıralım. Çarşamba günü 1 Mayıs İşçi Bayramı, o gün olmaz ama perşembe günü uygun görürseniz toplanalım. Bir ertesi günü Çalışma Bakanlığını çağıralım; iş güvenliği, işçi sağlığı boyutu var. Bir sonraki gün AFAD'ı çağıralım. Biraz önce sayın vekilim dedi ki: "Su kirliliği söz konusu." Su kirliliğiyle ilgili Devlet Su İşlerinin aldığı önlemler nedir? Çevre Bakanlığımızın suyla ilgili bir genel müdürlüğü var diye biliyorum veya Tarım Bakanlığının; o genel müdürlüğü çağıralım. Sudaki kirlilik konusunda yapılan ölçümler nedir; yaptıkları, aldıkları önlemler nedir?

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sağlık Bakanlığımı da çağıralım.

BAŞKAN ATAY USLU – Ben size söz vereceğim Sayın Vekilim.

Bunları hep beraber dinleyelim. Bunun dışında, kamuda dinlememiz gereken bir bakanlık varsa onları da dinleyelim, sonra oturalım arkadaşlar, diyelim ki: "Yeterince teknik bilgi aldık, sahaya mı gidelim? Acaba bir daha mı dinleyelim?" veya "İlgili firmayı mı çağıralım? İlgili firmayı orada mı dinleyelim, burada mı dinleyelim?" Bunlara hep beraber karar verelim. Ben işe biraz oradan başlamak gerektiğini düşünüyorum. Bununla ilgili kamuoyunda onlarca yazılmış ön rapor var, savcılık raporları var, odaların yazdığı raporlar var, partilerin yazdığı raporlar var. Zaten biz bunları az çok takip ediyoruz, çalışıyoruz, inceliyoruz hep beraber ama burada önce bugün, lütfen, sizden istihmam, ilk nereyi dinleyelim; akademik çevreyi mi dinleyelim yoksa bürokrasiyi mi yani devleti, yürütme organını mı dinleyelim; bunlara karar verelim. Sürecin içerisinde bunları tartışmak daha iyi. Mutlaka STK'leri dinleyeceğiz yani bununla ilgili maden mühendisleri, jeoloji mühendisleri, kimya mühendisleri, bununla ilgili odaları; bunları mutlaka dinleyeceğiz. Akademik çevrelerden Komisyonumuza ulaşp bu konularda uzman olduğunu söyleyen hocalarımız var, diyorlar ki: "Sunum yapmak istiyoruz, bilgi vermek istiyoruz." Dinleyebildiğimiz kadar, maksimum, akademik çevreyi de dinleyelim, uluslararası kuruluşlardan dinlenilmesi gereken -bazı arkadaşlar teklifler getiriyorlar bana- kuruluşlar varsa onları çağıralım, dinleyelim ama en sonunda yargınızı da raporumuza yazalım. Önce yapmamız gereken araştırma yani komisyonların da yapması gereken konuyu araştırmak, araştırılmalı. Onun için biraz size müdahale etmek zorunda kaldım Sayın Vekilim.

Ha, üslup olarak da bence arkadaşlarımızın birbirine sert davranmasına gerek yok. Biz burada gerekli uyarıları da yaparız.

Buyurun, sizden kısa bir kısa bir değerlendirme alayım, daha sonra da arkadaşlara sırayla söz vereyim.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Usul açısından bir şey rica edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN ATAY USLU – Usul açısından bir söz veriyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

CUMHUR UZUN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; mevcut Komisyonumuza farklı siyasi partilerdeki ve farklı görüşlerdeki, düşüncelerdeki, temsil ettiğimiz gruplardaki değerlendirmelerin de yansiyabilmesi için Komisyonumuzun, sadece herhangi bir siyasi partiden değil, Parlamentoda grubu bulunan bütün siyasi partilerden oluşturulması sağlandı. Bunun amacı aslında burada fikirlerin farklı cephelerden nasıl görüldüğünün de ortaya açıkça konulabilmesiydi. Bu amaç uğruna söylenen sözlerde, evet, katıldığınız olabilir, katılmadığınız olabilir ancak birbirimize tahammül ederek dinlersek, içinde katılmadıklarımızı cevaplamak üzere notlarımızı alırsak ulviyetle başladığımız bu işte gerginliklerin ve bu gerginlikler çerçevesinde önemli değerleri de görmezden gelebileceğimiz bir hâl içinde bulunmamızın önüne geçilmiş olur. O nedenle, birimizin söylediğine bir diğerimizin mutlak anlamda katılma mecburiyeti yok ama biz şu verdiğimiz arayı da dikkate alırsak konuşmacının konuşmasının çoktan bitmiş olacağı gerçeğiyle de karşı karşıyayız. O yüzden söylenen sözlerin o cephede böyle değerlendirildiği “Bunun da haklılık payı var mıydı?” diye... Biz öyle dinleyeceğiz en azından. Bu dinleme tarzını benimsersek herhâlde Komisyonumuz her cepheden gelecek değerlendirmeleri daha sağlıklı süzecek ve buna göre ilerleyecektir. Ben şahsen bütün arkadaşlardan bu konuda hassasiyet göstermeleri, hatibin sözünü kesmeden... Bir de tabii Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde görev yapan milletvekilleri hepimiz, bir başka arkadaşımızın sözünü kesmek suretiyle ortaya koyduğumuz tavrın da bize ve bizim üstlendiğimiz misyona çok uygun olmadığını düşünüyorum. Bu nedenle aynı hassasiyetle devam etmemizin ve kesmeden dinlememizin hem bize zaman kazandıracığı hem de birbirimizi daha iyi anlayabileceğimiz inancındayım. Bu nedenle çalışmalarımızın böyle sürmesini temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim Cumhur Bey.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Atay Uslu'nun, Komisyon Başkanlık Divanının nasıl oluşturulduğuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN ATAY USLU – Zaten bakan, Milliyetçi Hareket Partisinden, Cumhuriyet Halk Partisinden ve AK PARTİ'den oluşturduk Divanı. Çok az görülen bir şey, hani biz Cumhur İttifakı olarak beraber çalışıyoruz ama Cumhuriyet Halk Partisinin de Divana alınması konusunda Grup Başkan Vekillerimizin kendi arasındaki görüşmeleri sonunda bizden rica etmeleri sonucunda böyle bir ittifak oluştu. Bak, bu bile güzel bir adımdı, netice itibarıyla Mustafa Bey de Cumhuriyet Halk Partisi adına Divanda yer aldı.

Sayın Vekilim, usul yönünden kısa bir söz de size verelim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük'ün, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın Komisyon gündemiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve konuşması esnasında çıkan tartışmaya ilişkin açıklaması

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Şimdi, tabii ki, her siyasi partiden milletvekilinin burada olması çok güzel bir şey, ciddi de bir olay. Benim temel itirazım şu: Samimi olmak lazım, biz burada gerçekten birlikte, el birliğiyle bir şeyleri çözmek için, Türkiye'nin önünü açmak için bir araya geldik ama bu samimiyeti istismar edip bize değil de başka bir yerlere konuşmak, bir kere burada herkese saygısızlık. Ben oradan kendime bir saygısızlık olarak aldım bunu. Yoksa bu özelimizde her şey konuşulabilir, herkes suçlanabilir, kendi görüşünüzü dile getirebilirsiniz fakat biz yokmuşuz gibi, sanki burada Komisyon üyeleri yok, konuyu seçmenle konuşuyormuş havası verirse biz de bunu görüyoruz yani çocuk değiliz, bu hoş bir şey değil.

İkincisi, burada gündem var, Şenol Hanım çok güzel başladı, dedi ki: “Komisyon çalışma takviminin belirlenmesi.” sırayla gitmemiz lazım. Biz buraya çalışmaya geldiysek bu gündeme uymamız lazım ama slogan atacaksak, seçmenimize hitap edeceksek bu bizi üzer, bizi gerer, olmaz. Birbirimize saygılı olmamız lazım, biz buraya çalışmaya geldik, buna da dikkat etmemiz lazım. Gündeme bakıp gündemdeki birinci madde ne bunu çözerek, ikinci maddeyi çözerek üçüncü maddeye geçmemiz lazım. Öbür türlü biz o zaman liseli çocuklar gibi arkadaş slogan atsın biz de dinleyelim, bırakıp gidelim, bu hoş bir şey değil yani.

Başkanım bu kadar.

BAŞKAN ATAY USLU – Peki.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Usul yönünden söz istiyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Şöyle yapalım mı? Bence dinleyelim.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Komisyonun çalışma takvimine, Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bitiriyorsunuz değil mi? Uzun mu? Şöyle, diğer arkadaşlar da konuşmak istiyor haklı olarak.

Aslında belki de yöntem olarak şunu yapmak lazımmış; önce konuşmak isteyen arkadaşlara beşer dakika verip daha sonra dilek ve temenni bölümünde belki uzun konuşturnmak lazımmış, öyle hissettim çünkü süreci. Eğer uzayacaksa diğer arkadaşlara söz verip ikinci bölümde size tekrar söz vereyim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; nerede kalmıştık? Anagold şirketinin yüzde 80'i Amerika ve Kanada borsalarında işlem gören SSR Mining ve bu şirketin merkezlerinden biri Amerika Birleşik Devletleri Denver Colorado, diğer merkezi de Kanada Toronto; yüzde 20'si de AK PARTİ'ye yakınlığıyla bilinen Çalık Grubuna bağlı Lidya Madencilik.

Şimdi, burada biz Komisyonunda dinlemek üzere tabii şirketleri çağıracağız ancak gözden kaçırılmaması gereken bir şirket daha var, sorumluluğu bulunan. Aynı liç sahasına başka bir ruhsat sahasından oksitli cevher getirip yığma işlemi yapan bir şirket daha var. Bu şirketlere aslında tek yumurta ikizi şirketler deniyor, bu şirketin adı Kartaltepe Madencilik. Yani Anagold Madencilğin yanında aynı liç sahasına oksitli cevherini getirip de yığan ikinci bir şirket, Kartaltepe Madencilik var. Kartaltepe Madencilğin de yine ortaklık yapısına baktığımız zaman yüzde 80 SSR Mining ve yüzde 20 Lidya Madencilik. Şimdi, bu iki şirketin aynı anda liç sahasına getirip de yığma yapmasını bu felakete giden yolda şöyle çok önemli ve kritik bir etkisi var: Anagold Madencilğin...

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, bakın, siz “O şirketi de çağırıp dinleyelim.” diyorsanız buyurun dinleyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zaten oraya gelmişim, konuşmam bölündü, şu anda da siz bölüyorsunuz Başkanım.

BAŞKAN ATAY USLU – Çağırmamıza gerek kalmadan siz suçluyu buldunuz yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır suçlu değil tabii ki sorumlu yani sorumluluğu var ama sorumluluğunun ne ölçüde olduğu ayrıca görülecek.

Bakın, Değerli Başkanım, böyle bölüp durmayın, lütfen, buraya gelmeden önce arkadaşlar “suçlu” kavramı ile “sorumlu” kavramı arasındaki farka baksın benim de burada rahat rahat kendimi ifade etme şansım olsun, sorumluluk diyoruz.

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bakın tekrar söylüyorum, hepimiz siyasetçiyiz, nasıl siyaset yapılır biliriz ama lütfen, bakın, biz ne dediğinizin de farkındayız. İşte “Yüzde 20'si AK PARTİ'ye yakın bir şirket.” Ya, Türkiye’de başka maden örnekleri gösterebilirim CHP’ye yakın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam ama felaket burada olmuş yani ifade etmeyecek miyiz?

BAŞKAN ATAY USLU – Sermayeyi, işleticileri bir partiye yakınlıkla itham etmek doğru bir şey değildir, bakın, şunu desem anlarım yani bu, Komisyonumuza yakışmaz, bu doğru bir şey değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, önceki Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak Çalık Holdingde görevliydi sonra Hazine ve Maliye Bakanı oldu.

BAŞKAN ATAY USLU – Bir başka şirket CHP’ye yakın olabilir, MHP’ye yakın olabilir, İYİ PARTİ’ye yakın olabilir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz böyle her cümleye müdahale edecekseniz bu, tamam böyle gider.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, şunu demek istiyorum, biz de siyaset yaparız, bakın, araştırma komisyonu, adı üstünde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Beni sansürlemeyin, rica ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Sizden ricam şu, şunu diyebilirsiniz, bakın: “Anagoldu çağıralım.”

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani odaklandığınız bu, “İkinci bir şirket daha varmış, yığma liç sahasına yığma yapıyormuş.” demiyorsunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Çağıralım, çağıralım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Diyorsunuz ki: “AK PARTİ’ye yakınlığıyla bilinen Çalık Grubu.”

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Demeyin o zaman öyle, demeyin o zaman öyle.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz bu soruyu Çalık Grubuna sorsanız “Evet, AK PARTİ Grubuna yakınız.” der zaten. Yani utanılacak bir söz yerine niye koyuyorsunuz bunu?

BAŞKAN ATAY USLU – Deniz Bey, bakın, bu, utanılacak bir durum değil ama Araştırma Komisyonumuzda adalete yakışmayan bir durum. Bakın, istediğimiz şirketi, istediğimiz taşeronu buraya çağıracağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamamlayabilir miyim konuşmamı?

BAŞKAN ATAY USLU – Onda şeyiniz olmasın. Siz deyin ki “Şu şirket, şu taşeronu buraya çağırın veya yerinde inceleme yapalım.” eyvallah ama arka planda sürekli bir siyasi, politik bir hareket içinde bulunmak doğru değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamamlıyorum.

Şimdi, şirketi ve ilgili bakanlıkları neden davet etmemiz gerektiğiyle ilgili bir değerlendirme yapacağız...

BAŞKAN ATAY USLU – AK PARTİ’li olduğu için mi davet ediyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – ...sonra diğer arkadaşlar da konuşmalarını zaten yaparlar. Şimdi, bu Anagold Madencilğin 2’nci kapasite artışıyla ilgili olan ÇED raporunda şöyle bir ifade var; “Mevcut durumda toplam 58 milyon ton kapasite olarak ilk 4 fazın inşası tamamlanmış, Mayıs 2020 itibarıyla bu alana 53,7 milyon ton cevher serimi yapılmıştır.” deniyor yani yığın liç sahasının kapasitesi 58 milyon ton, Mayıs 2020 itibarıyla 53,7 milyon tonluk kapasite dolmuş ve ÇED raporunda devam ediyor, diyor ki: “2’nci kapasite artışı

projesiyle yığın lıç tesisi -4 fazı var- faz 5 ve faz 6 inşasıyla birlikte 27,3 milyon ton ek kapasite sağlanarak toplam kapasitenin 85,3 milyon tona çıkması planlanmaktadır.” Tamam. Şimdi gelelim bu Mart 2021’de yayınlanan ÇED raporuna; raporda verilen bu bilginin üzerine bu 2’nci şirket dediğim Kartaltepe Madencilik’in 2022 yılında, Şubat 2022’deki ÇED raporunda şu ifade geçiyor, diyor ki: “Ekim 2021 itibarıyla yaklaşık 58 milyon ton cevher yığın lıç sahasına serilmiştir.” Şimdi, Anagold’un ÇED raporunda “Kapasite 58 milyon ton” diyor, Kartaltepe’nin ÇED raporunda da “Ekim 2021 itibarıyla 58 milyon ton cevher lıç sahasına yığılmıştır.” diyor. Kapasite dolmuş. Şimdi biz neye bakıyoruz, diyoruz ki: Ha, o zaman, faz 5 ve faz 6 inşa edildi mi yığın lıç sahasında, o ek kapasiteyi sağlayacak olan? Evet değerli milletvekilleri, faz 5 ve faz 6 inşa edilmedi. Dolayısıyla bu kapasitenin Ekim 2021 tarihinden itibaren felaketin gerçekleştiği tarihe kadar yani 13 Şubat 2024 tarihine kadar aşırı yükleme yapıldığını tespit etmiş oluyoruz. Dolayısıyla da bu şirketlerin yetkililerinin Komisyona gelmesini istiyoruz.

Diğer taraftan, biliyorsunuz, felaketten bir süre sonra Çevre Bakanlığı bir açıklama yaptı ve dedi ki: “Biz işletmenin çevre izin ve lisansını iptal ettik.” Bunun yanında bir de Enerji Bakanlığının verdiği işletme ruhsatları var, 6 adet ruhsat var verdiği. Bunların geçerlilik süreleri de 2026, 2028, 2029, 2031 yıllarına kadar devam ediyor ve işletme ruhsatı verdiği madenler de gümüş, altın, bakır, civa, manganez, mobidyum, kil ruhsatları gibi ruhsatlar. Dolayısıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yetkililerinin de biz buraya gelmesini istiyoruz.

Aynı zamanda -son, topluyorum- 27 Mart 2022 tarihinde aynı lıç sahasında başka bir kayma olayı yaşandı ve 21 Haziran 2022’de de bir siyanür borusu patladı. Dolayısıyla bu olayların ardından da tekrar buraya faaliyete açılma izni veren Çevre Bakanlığı olduğu için de yine Çevre Bakanlığının hem dönemin hem mevcut yetkililerinin buraya gelmesini istiyoruz.

Bir son konu olarak söylüyorum. Şimdi bu siyanür borusu patladığında bir ceza kesildi şirkete, 16 milyon 441 bin liralık bir ceza kesildi. İliç’teki maden ocağıyla ilgili şirketin Türkiye’de silinen vergi, faiz ve ceza tutarı da -bu da SSR Mining’in resmî verilerinin içinde var- 7 milyon 218 bin dolar...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Niye silinmiş ki?

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – ...yani güncel kurla 222 milyon lira. Dolayısıyla bu süreç nedeniyle de Maliye Bakanlığının yine aynı şekilde buraya gelerek yetkililerinin de çağrılmasını talep ediyoruz. Bir çağrıyı da Sağlık Bakanlığına yapıyoruz. İşin halk sağlığı yönü itibarıyla olan boyutlarını da dikkate alarak yine Sağlık Bakanlığının yetkililerinin de buraya gelmesini sadece Çalışma Bakanlığına bu konuyu tevdi etmekle kalmayıp kendilerinin de burada yetkili bulundurmasını ve bize birçok değerlendirme yapmasını istiyorum. Söyleyeceğim bunlardı zaten, konuşmama aynen devam ettim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Biz de not alıyoruz. İlgili arkadaşların süreçle ilgili tekliflerinin tamamını değerlendireceğiz. Halk sağlığı konusunda Sağlık Bakanlığının yetkililerini tabii ki çağıralım buraya. Yani eyvallah, Araştırma Komisyonunun konusuna girmeyebilir, vergilerle ilgili kamuoyunda da yazıyor “Borçları silindi.” vesaire ama biz bu konuyu araştırıyoruz madem, tabii ki Maliye Bakanlığının yetkililerini çağırıp burada -varsa- borçları, silindi mi silinmedi mi, nedir ne değildir, bunları mutlaka araştıralım. Bu tekliflerin hepsine açığız arkadaşlar. Ama şunu dersek: Bakın, birisi çıktı onun borçlarını sildi, bir başkası görevini yapmadı, ihmal etti derse bugün, şu aşamada yanlış olur, benim demek istediğim o. O zaman benim de şöyle demem lazım: Bu konuda yaptığım çalışmalarda Çevre Bakanlığının sorumluluğunun olmadığını, yığın lıçın aslında siyasi bir konu değil, teknik bir konu olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu konu burada niye araştırılsın demem gibi bir şey sizin söylemeniz. Gerçekten onun için diyorum.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Tutanakları tekrar okuyun, ben şifahi söyledim.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, bunu demek ne kadar yanlışsa, benim bunu demem ne kadar yanlışsa bugün sorumluyu bulmamız da o kadar yanlış.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Faiz, ceza indirim tutarını söyledim, arasındaki boşlukları -siz genel AK PARTİ uygulamalarını bildiğiniz için- doldurup savunmaya geçiyorsunuz yani.

BAŞKAN ATAY USLU – Raporun sonuna bırakalım.

Ben şimdi sırayla söz veriyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Maden politikasının kendi siyasi bir iş yani burada şimdi siyaset tabii ki yapılacak.

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Deniz Bey, bakın, bazı söylemleriniz doğru, güzel, haklılık var. Şimdi, Deniz Bey, bakın, biz sizinle bu konularla ilgili, daha önceki komisyonlarda da... Bizim Komisyona da geliyorsunuz, biliyorsunuz, Sanayi Komisyona...

BAŞKAN ATAY USLU – Komisyona konuşalım, birbirimize de konuşmayalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Ben de KİT Komisyona bekliyorum sizi.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben sizin kadar yapamam, sadece teşekkür eder çıkarım.

BAŞKAN ATAY USLU – Karşılıklı konuşmadan.

Buyurun Şahin Bey.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi, ben bilmiyorum, borcu silindiyse, zaten suçlu varsa cezalandırılmalı. Bence o çok büyük bir hata, büyük bir vebal yani kanunsuzluk, o konularda kesinlikle acımamak lazım. Bir kere biz şirketin taraftarı değiliz buradaki insanlarla. Biz bir yerin tarafı değiliz; biz aslında kazanın sebepleri, bunun sonuçları, bundan sonraki süreçte neler yapılabilir, nasıl önlemler alınabilir, eksikler varsa bunun ortaya konması... Yani bir de mesela konuşmada şunu yapıyorsunuz: Basına açıklama yapar gibi. Biz basın değiliz ya, ben

milletvekiliyim, sen de milletvekilisin Deniz Bey. Yani “Bazı faydalı bilgileri aktarın. Şöyle şöyle bilgiler var benim elimde, bunları size aktarıyorum.” deyin, aktaralım. Buradaki toplantımızın gündemi -biraz önce arkadaşlarımız söyledi sayın vekillerimle- nedir? Çalışma takviminin belirlenmesi, çağrılacak kişilerin belirlenmesi, ondan sonra da Komisyona davet edecek kişiler ve uzmanlar, kiminle, hangi uzmanlarla çalışacağız; bitti.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama kimi neye göre çağıracağız kısmını da açıklamanın ve birbirimizin bilmesinin de haklı olduğunu düşünüyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, Deniz Bey, Allah aşkına, çocuk muyuz ya” Çağırırken adamı bebek bakıcısı diye mi çağıracağız? İnsanlar belli zaten. İşte mühendisler çağırılacak, “Bakan” diyorsunuz, Bakan çağırılacak ya da Bakan Yardımcısı çağıracağız yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama şimdi ben mesela burada ikinci bir şirketin daha varlığının olduğunu belirtmesem, desem ki “Çağırın,” diyeceksiniz ki “Niye çağırıyoruz?” diyeceksiniz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, iyi yaptınız, güzel. Bu konuda bir şey demiyorum, mesela burası doğru. Ben bilmiyordum, siz aydınlattınız. Bakın, doğruya “doğru” diyoruz, yanlışla “yanlış.” Yani demek istediğim bu. Şimdi, biraz önce mesela çok arkadaşlarımız, sağ olsun, burada gerginlikler de oldu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu arada şu belgeyi de verebilirim, 7 milyon 200 bin dolar SSR Miningin kendi resmî sitesinde, raporunda; var vergi, ceza, faiz indirim tutarı uygulanmış.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, her türlü belgeyi Komisyona iletebilirsiniz, Komisyon sekreteryasına.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bakın, şimdi, teşvikler, şeyler, şimdi, bilmiyorum...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O yüzden Maliye Bakanlığının yetkilileri gelsin dedim zaten yani gelsin anlatsınlar işte.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, zaten biz bu toplantıyı onun için yapıyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yazıyor burada, “tax” diyor, vergi de diyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, Deniz Bey, bu tür belgeler varsa sekreteryaya iletirsiniz biz ilgili kurumlardan bilgi almak gerekiyorsa alırız veya çağırırız. Onun için zaten bu usulü yapıyoruz.

Buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi, burada gerçekten amacımız, az önce vekilimiz bahsetti, tabii ki farklı sesler olacaktır, değişik fikirler olacaktır. Biz buna hayır demiyoruz zaten, hayır dersek o zaman ben burada olamam yani burada bizim olmamamız lazım ama bu işin bir usulü ve yöntemi var yani konuşma sistemi var, adabı var, yöntemi var. Biz çocuk değiliz ki yani bize bir şeyler... Diyebilir ki: “Şöyle bilmediğimiz bir konu var, bunu araştıralım arkadaşlar.” Ben sunarım yani altıncılıkla ilgili mesela “Bilen arkadaşlar varsa...” deyin, bilgi isteniyorsa ben veririm mesela, anlatabildim mi demek istediğimi? Vergiler uzmanlarına söylenir. Bir de uzun zaman, bir saat, yarım saat veya bazı konularda siyaseten bir de suçlayıcı... Ben tarafım sonuçta ya, Komisyonda hepimiz ayrı partilerdeniz. Şimdi ben buradan kalksam CHP’ye bir yüklensem cevap vermeyecek misiniz? Vereceksiniz. Şimdi, diyor ki: “AK PARTİ, Hükûmet, bakan...” onlar bizim bakanlarımız. Ben burada şimdi hâkim değilim, savcı değiliz biz burada bir kere.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani hatalı bile olsa savunuruz diyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, bir dakika Deniz, bir bitireyim. Bak, bir şey dedim biraz önce? Bir şey demedim. Müsaade edin lütfen.

Hâkim değiliz, savcı değiliz; ya, biz burada yargılamayacağız bir kere. Gelen insanları dinleyeceğiz, sonra kamuoyuna duyuracağız, kamuoyu ya da gerekli devlet yetkilileri, kurumlar varsa cezası, çekecek. Sonuna kadar varım bu konuda, örtbas edilmesin, aynı görüşteyiz ama bunun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çeken var mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Efendim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şu ana kadar hiç çeken var mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, ben orasını... Şimdi bir şey mi söyleyeceğim sana? Mahkemesi var, araştırması var, cezası yapılıyor; içeride olanlar var, tutuklu olanlar var, devam ediyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle olmadığı için işte bu kadar araştırma...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani ben şimdi bununla ilgili size niye bilgi vereyim, ne diyebilirim?

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdiye kadarki birçok kazada yargılanan, tutuklanan, cezasını alan var; yok diyemeyiz ki, var.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yöntem şu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hiçbir bakanın sorumluluğu yok mesela, sizdeki genel, ana konuya yaklaşımınız açısından.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani Cumhur Bey biraz önce bir şey söyledi de ben ona, hepsine katılıyorum, bunda bir sıkıntımız yok; dinleyelim birbirimizi, sabredelim ama sabrederken de usul ve yöntem de doğru olmalı arkadaşlar. O zaman ben buradan, diyelim ki sizin değerleriniz ya da şeylerle ilgili, lideriniz ya da herhangi bir şey sıkıntı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle bir ifadeyi kullanmadım Vekilim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bunlara gerek yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de kelimelerimi seçerek konuşuyorum yani görüyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Anladım da Deniz Bey ama bakın, öyle olmasına rağmen bu duruma geldik ya; etmeyin yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani siz biraz niye böyle savunmaya geçtiniz, anlayamadım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Benim şeyim şu, bakın, şimdi mesela toplantı yaptık ya, bitirdik, gidin basın açıklaması yapın; böyle böyle, oturun bunu bir saat boyunca, iki saat boyunca anlatın. Bu usul bize uygun değil, ben burada çocuk değilim, ben bunu kabul etmiyorum, bu yöntemi doğru bulmuyorum, bunu anlatmaya çalışıyorum, lütfen... Ama şunu deyin: “Şu arkadaş, şu şirket çağrılmalı.” Evet. “Şu adam çağrılmalı.” Evet. Bu durumda, bunda hemfikiriz, lütfen yani. Açıp da ben yapıyor muyum burada, yapan var mı sizden başka? Kamerayı açıyorsunuz böyle, kime anlatıyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, açacak, bu hakkımız zaten.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ya, Deniz Bey, ben doğru olmadığını söylüyorum sadece, yanlış olduğunu söylüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şöyle söyleyeyim o zaman basının da gelmesine karşısınız.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Biz de konuşabilir miyiz, karşılıklı bir diyaloga girdiniz artık, lütfen...

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey...

RESUL KURT (Adıyaman) – Her Komisyon üyesi beş dakika konuşabilmeli yani. Deniz Bey yedi yıllık konuşmasını yaptı, yeter bence.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, daha on saat de konuşacağız.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ediyoruz.

Şengül Hanım, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) – Konuşabilirsin ama herkes beşer dakika konuşsun bir zahmet, burası Komisyon.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, Şengül Hanım’a söz verdim.

Birbirimize değil de Komisyona konuşalım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Fayda sağlayacağına inandığım için ben de bazı şeyleri tekrarlamak istiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Göçük altında kalan vatandaşlarımızın duygusuyla görev yapıyorum.

RESUL KURT (Adıyaman) – Keşke aynı duyguyu Beşiktaş’taki gece kulübünde de yaşasaydınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hepsinde, hepsinde...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Onda da gösteriyoruz, merak etmeyin. Siz gösterin, biz fazlasıyla gösteririz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım...

RESUL KURT (Adıyaman) – Oraya da bir Meclis araştırması komisyonu verseniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hepsinde; grizu faciasında, Çorlu tren faciasında, Soma faciasında, hepsinde...

RESUL KURT (Adıyaman) – Elbistan faciasına da verseydiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hepsinde, hepsinde...

BAŞKAN ATAY USLU – Bir dakika, Şengül Hanım konuşuyor.

Buyurun Şengül Hanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, faydalı olacağını şu an düşündüğüm için bazı şeyleri tekrar etmek istiyorum. Biz henüz esasa girmedik, hâlâ yöntem ve usul tartışıyoruz. Konunun hassasiyetine, her birinizin bu hassasiyeti taşıdığına yürekten inanıyorum, inanmak istiyorum, başka çaremiz yok çünkü, birbimizin bu anlamdaki hassasiyetinin samimiyetine inanmaktan başka çaremiz yok; dolayısıyla, ön kabulle, hüsnüniyetle buna inanıyorum. İstirhamım ve ricam, işin esasına girip -cümlelerimizle vurguladığımız, kamuoyuyla paylaştığımız gibi- asıl sorumluların ve durumun tam tespitine aracılık etmek, vesile olmak, bundan sonra başka can kaybının önüne geçmekse bunu yapacak işe bir an evvel başlamak. Bunun için de burası Genel Kurul değil, her birimizin olaya bakış açısı, evet, farklı; farklı yönden bakıyoruz, birimizin diğerinden daha farklı bildiği şeyler de olabilir, söyledikleri bir bilgiye ve gerçekliğe de dayanıyor olabilir ama Araştırma Komisyonu olarak tarafsız bir yerde durup milletin vekili olduğumuzu unutmadan -her birimiz milletin vekiliyiz- manipüle etmeden, yanıltmadan, algıyı yönetmeden, buradan siyasi bir çıkar gütmekten, lütfen hassas olalım. Bir konuda bilginiz olsa dahi -benim Başkanlık Divanından ve Başkanımın ricam- bu üsluba herkesi çekmesi. “Bu konuda böyle bir iddia var; bu iddianın Komisyonca tespiti ve tutanaklara geçmesi, gerçeğin ortaya çıkması için şu kişinin ya da şu kurumun dinlenilmesini istiyoruz.” şeklinde olmalı. Sorumluluğun ya da suçluluğun -ben de yirmi iki yıllık hukukçuyum- vatandaştaki karşılığının ne olduğunu biliyoruz, siz istediğiniz şekliyle vatandaşla ulaşabilirsiniz ama oraya yansıtmaya çalıştığınız şey birilerini suçlu göstermek. Bunu yaparsak hiçbir zaman gerçeğe ve gerçek suçlulara ulaşamayız. Şu anda bile bunu konuşuyor olmak, saat 13.00’ten itibaren hala gündemle ilgili bir neticeye varamamış olmaktan da esef duyuyorum ve üzülüyorum. İstirhamım, ricam, ben de böyle bir iddiada bulunursam lütfen beni de durdurun, bana da engel olun. Ben de “Falanca şirketin Cumhuriyet Halk Partili birisiyle ilgisi varmış.” diye bir cümleye başlarsam bana da itiraz edin çünkü konumuz bu değil; çok rica ediyorum. Bunu söylemiş olmaktan, bu kadar zamanınızı almış olmaktan dolayı da üzüntülüymüm ama usulü baştan belirlersek neticeye varırız diyorum.

Teşekkür ederim sabrınız için.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim.

RESUL KURT (Adıyaman) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Resul Bey.

RESUL KURT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki üzüntü verici bir konuyu; her milletvekilimizin, her vatandaşımızın büyük bir acı duyduğu bu konuyu siyasete bulaştırmadan ve siyasileştirmeden... Doğrudan teknik bir konu burası yani bu kaza neden olmuş, nasıl olmuş, niçin olmuş, hangi önlem alınmadığı için olmuş; bunları araştırmak için bu Komisyonumuz kurulmuştur, dolayısıyla da bir daha böyle bir kazanın meydana gelmemesi, bir daha ülkemizde böylesi acıların yaşanmaması için neler yapılması, hangi önlemlerin alınması, hangi mevzuat değişikliklerinin yapılması gerektiği konusunda çalışmalıyız. Evet, biz siyaset yapıyoruz ama burada acılarımızı yaşayarak vatandaşlarımızın huzurunu, sağlığını, güvenliğini sağlayacak şekilde önerilerde bulunmalıyız. Ben bu anlamda bazı önerilerde bulunmak istiyorum müsaadenizle Sayın Başkanım. Usul yönünden Komisyonla karşılıklı konuşmak, atışmak, uzun süreli konuşmak çalışma motivasyonunu bozduğu için beşer dakikalık -yani diğer komisyonların da hepsinde usul böyledir- bir tur her isteyen milletvekilimiz, Komisyon üyemiz konuşur, sonra konuşmak isteyen olursa bir beş dakika daha konuşur, bir beş dakika daha konuşur ama bir milletvekilimiz bir saat konuşsun, diğer milletvekillerimiz konuşmasın; bunun da hakkaniyete ve bu Komisyonun çalışma usul ve esaslarına uygun olmadığı görüşündeyim.

Evet, bizim ülkemiz altın çıkarma noktasında henüz on-on beş yıllık mazisi olan bir ülke. Yani yüzlerce yıl, binlerce yıldır altın çıkarılan bir coğrafyada siyanür içiyle altın madenciliği konusu bizim ülkemizin çok daha yeni tanıştığı, 2000’li yıllarda uygulamaya geçirilen bir dönem altın üretimi. Bu anlamda, bizim, öncelikle tabii ki Enerji Bakanlığı, Altın Borsası, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Gelir İdaresi Başkanlığı... Yani eğer gerçekten bir vergi vermemişse hesabını buradan soralım, Gelir İdaresi Başkanlığından talep edelim. Veyahut da bazen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vekilim, ben “Vergi kaçırmış.” demedim bu arada öğrenin...

RESUL KURT (Adıyaman) – Lütfen, karşılıklı konuşmayalım, saygı ve sevgi çerçevesinde..

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vergi indirimi dedim.

RESUL KURT (Adıyaman) – Deniz Bey, lütfen, rica ediyorum...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama deminden beri siz...

RESUL KURT (Adıyaman) – Şimdi, burada İTÜ Maden Fakültesi Dekanı Sayın Mustafa Kumral’ı -Türkiye’de altın madenciliği konusunda duayen, gerçekten objektif, çok bilgili bir hocamız- öneriyorum, Sayın Mustafa Kumral İTÜ Maden Fakültesi Dekanı. Yine, Altın Madencileri Derneği Başkanı Sayın Mehmet Yılmaz; yine, işçi sendikaları açısından MADEN-İŞ Sendikası Başkanı Sayın Nurettin Akçul; yine, İbrahim Halil Kırşan, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı; yine, Ali Emiroğlu, Türkiye Madenciler Derneği Başkanı; yine, Profesör Yılmaz Özçelik, Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi; yine, Doktor Bülent Şentürk, ODTÜ kökenli, bu konularda çalışmış, akademik çalışması olan bir kardeşimiz; yine, Ahmet Şentürk, Maden Jeologları Derneği Başkanı. Bunun haricinde, elbette ki Komisyon üyesi diğer milletvekili arkadaşlarımız da önerilerde bulunabilirler ama altın madenciliği özel ihtisas yani bir kömür madeni gibi değildir, bir demir madeni gibi değildir, bir bakır madeni gibi değildir. Altın paha ve değer olarak, yöntem olarak diğer madenlerden çok daha farklı bir maden işletmesidir. Dolayısıyla bu konularda ruhsat nasıl alınıyor, bunun süreçleri nasıl oluyor, hangi yöntemler kullanılıyor, bu yöntemlerden hangisi sağlığa daha az zarar veriyor... Dünyada siyanürden hepimiz çok korkarız ya. Hangimiz siyanürden korkmaz değil mi? Altın üretimi yüzde 85 siyanürle yapılıyor. Yine, biz bu Komisyon olarak... Ülkemizde mesela daha önce cıvayla altın üretimi yasaklanmış, cıva insan sağlığına zararlı olduğu için birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de cıvayla altın üretimi yasaklanmış. Dolayısıyla biz bu Komisyonla... Bir kere, madenden vazgeçebilir miyiz yani var mı böyle bir şansımız? En çok altın madeni üretenlere bakıyorsunuz; Çin, Rusya...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Altından vazgeçebiliriz.

RESUL KURT (Adıyaman) – Efendim, telefonunuzu önce bırakın; telefon, takı... Bakın, bende hiçbir şey yok, takı da yok, hiçbir şey yok ama telefonunuz dâhil, üzerinizdeki kıyafet dâhil, gözlüğünüz dâhil her şey de madenden üretilen ürünler. Önemli olan, madenciliği insana, çevreye ve doğaya saygılı şekilde yapabilmek, yoksa “Ben madenden vazgeçiyorum.” dersiniz dağda çobanlık bile yapamazsınız. Kıyafet ürettiğiniz zaman petrokimyadan üretiyorsunuz, “telefon” diyorsunuz, bu telefonun içinde de altın var. Bakın, ben altın hiçbir şey taşıyamıyorum ama bayan arkadaşlarımız, kadınlar seviyor. Ülkemiz binlerce ton altın ithal ediyor geçmişten bugüne baktığımızda. Dolayısıyla bunu daha sağlıklı nasıl yapabiliriz, çevreye duyarlı nasıl yapabiliriz, bunları araştırmamız lazım. Rusya üretiyor, Çin üretiyor, Amerika üretiyor, Kanada üretiyor, Avustralya üretiyor; dünyada en gelişmiş ülkeler arasında bu ülkeler var ve bu ülkelerin hepsinde de bu şekilde, dünyanın yüzde 85’inde siyanürle altın üretiliyor. Sağlıklı mı, değil mi, nasıl yapılıyor; bu konuyla ilgili çalışılması, doğru ve uzman isimlerden bilgi alarak... Yani ilk günden eğer bardağınız doluysa ne dökersek dökelim almazsınız ama bardağınız açık olursa, aklınız açık olursa uzman gelir burada anlatır, hangi konularla ilgili sorun yaşanıyor, hangi konularda ülkemizin mevzuatında bir eksiklik var veyahut da yöneticiler, bürokratlar hangi konularda üzerine düşen görevi yapmadığı için bu kaza meydana gelmiş, bunların hepsini bu Komisyon araştırır, araştırmak zorunda ve dolayısıyla Komisyonumuzun temel görevi de bu zaten, yoksa hepimiz vatandaşlarımızı seviyoruz. Seçmenini, vatandaşını sevmeyen bir siyasi parti olabilir mi? Ama işi siyasallaştırmadan doğru ve objektif bir şekilde çalışmak zorundayız. Burası ne Genel Kurul ne bir grup toplantısı ne bir basın toplantısı; burada herkes vatandaşını, halkını temsil ediyor, herkes milletvekili. Bu kapsamda vatandaşlarımızın hakkını, hukukunu koruyacak şekilde, vatandaşlarımızın en doğru ve en sağlıklı şekilde yaşamını, çalışmasını sağlayacak şekilde bu Komisyon araştırmasını yaparak gerekli müdahalelerini yapar, hem yasal olarak hem bürokratik olarak hem de ihtiyaç duyulan her alanda önerilerini yazar ve toplumla, kamuoyuyla paylaşır.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ATAY USLU - Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinize merhaba tekrar.

Tabii, tartışmalı başladık ama tartışmalı başlamak iyidir diye düşünüyorum. Ben ilk toplantıda da bazı düşüncelerimi aslında siyasal olarak söyledim, burada hep “Siyasal olmayalım.” deniyor ya ama bizim siyasal bir bakış açımız var, bir tartışma biçimimiz var, bir yöntem arayışımız var, hepsi farklı farklı. Dolayısıyla burada, çok fazla, böyle “Siyasal olmayalım.” gibi kavramlar... Ben kendi adıma söyleyeceğim: Ben tartışacağım yani siyasal olarak tartışacağım. Politik olarak meseleyi...

RESUL KURT (Adıyaman) – Önce telefonunuzu bırakın efendim, bakın telefon da altından üretiliyor.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mesele o değil, kişilerin telefon kullanımı değil yani siyanürlü altın gibi bir meseleyi kadınların takacağı takı üzerinden örneklendirmek -bence- çok hafif kalan bir örneklendirme oldu.

RESUL KURT (Adıyaman) – Niye hafif kaldı, niye? Sebebini de söyleyin.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Çünkü burada devasa bir sorundan bahsediyoruz yani toplum sağlığının, çevrenin, herkesin bir bütün içerisinde öldüğü bir sistemden bahsediyoruz.

RESUL KURT (Adıyaman) – Ben söyledim, hepsini söyledim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müdahale etmezseniz, bir bitirsin.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yoksa mesele kadınların taktığı takı meselesi değil yani meseleyi buradan da ele alıp örneklendirmek meselenin kendisini küçük kılıyor.

Şimdi, elbette ki bizim tartışma biçimlerimizde farklılıklar olacak yani ben onu belirteyim. Birimiz farklı belirteceğiz, birimiz tartışacağız, birimiz belki, bazen bir yeri işaret etmeye çalışacağız. Dolayısıyla Komisyonun bunların hepsini dikkate alarak bu durumu yürütmesi gerekiyor. Yoksa burada mesele birbirimizin ne söylediği ve nasıl söyleyeceğine ilişkin yorumlar olmamalı diye düşünüyorum. Sadece birbirimizi doğru anlama üzerinden hani usulen belki birbirimize hitap şeklinde bazı uyarmalar olabilir ama ben orada da çok ciddi bir sıkıntı olduğunu düşünmüyorum kendi adıma.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Vekilim, konuşma metniniz hazırsa isterseniz Komisyon Başkanımıza verin, o uygun görülmeyen kısımları çıkarırsa...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Muhtemelen uygun görmeyecek versem de... O yüzden muhtemelen uygun görülmeyecektir zaten öyle bir şey yapsam da.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Deniz Bey, seninkini alacağız önceden, bakacağız yani...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi, tabii, belki daha tartışacağız, burada, birçok vekil arkadaş bazı şeyleri ifade etti.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdiye kadar kimsenin mikrofonunu da kapatmadık ama anlamadım niye... Hani benimle ilgili de “Uygun görmüyor.” falan gibi zanlar oluşturmayın lütfen.

Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Atıflarda bulunduk, böyle hani bir şey de bulunduk yoksa... Her şeyi suçlama olarak algılamayın, bu kadar hassas olmayın yani.

Şöyle bir şey tabii yani bu altın madenlerinin tarihi Türkiye’de nasıl başladı? Mesela Balıkesir Balya’da kurşun çıkartılırken onun sonuçları hâlâ Manyas Gölü’ne doğru devam ediyor; bu konuda oldukça makale var, bu konuda oldukça fikir sunan bilim insanları da var. Ben Komisyonumuzun madenler konusunda meseleyi çok başından ele alması gerektiğini düşünüyorum çünkü siyanür söz konusu olduğunda meselenin İliç’le başlamadığını düşünüyorum, İliç’ten öncesi ve bundan sonrası var. Dolayısıyla biz, İliç meselesini ele aldığımızda genel anlamda dinleyeceğimiz kurumlar, kuruluşlar, STK’ler biraz maden... Yani hem dönemin bakanları açısından söylüyorum hem de bu işin Türkiye tarihinde en başlangıcından ele alınarak konuşulması gerektiğini düşünüyorum çünkü biliyorsunuz bu maden yasalarının kolaylaştırılması için defalarca maden yasası gündeme geldi bu Mecliste ve defalarca yasalar değiştirildi. Ne için değiştirildi? İşte, siyasal bulacaksınız, söyleyeyim: Bir grup sermayedarın daha fazla zengin olması için değiştirildi. Şimdi, bu siyasal olarak yansıyor size, politik olarak yansıyor size ve ben de siyasal ve politik bir belirleme yapıyorum bu konuda. Şimdi, dolayısıyla, eğer, biz, bu meseleyi alacaksa elbette ki gündem maddelerine ilişkin hani nasıl ilerleyeceğiz, onu konuşalım ama yöntem olarak hangi fikriyattan doğru başlayacağımız bu Komisyonun sonucunu belirleyecek diye düşünüyorum. Yani tartışmayı nereden ele aldığımız, nasıl götürdüğümüzün raporun sonucunu da aslında yansıtan bir yaklaşım olduğunu düşünerek söylüyorum. Dolayısıyla eğer, burada, tarafsız -tırnak içinde- ideolojüstü, siyasal üstü bir şey ortaya çıkartacaksa o zaman tartışmalarımızda da buna göre ilerlememiz gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, en genel anlamda, siyanürlü altın çıkarma işi belki en başından yasaklanması gereken bir şey yani bunun denetimi nasıl olmalı? Yani siyanürlü altın çıkarma işi -yarın uzmanlar gelecek, ben bu işin uzmanı değilim, burada, bu işin meslek gruplarından arkadaşlar da var, onlar daha ayrıntılı anlatacaklar, bilim insanları gelince anlatacak- oradan altın çıkarma işi öyle “Şöyle denetimli yapayım, böyle burasından yapayım.” işi değil yani dolayısıyla oraya girecek yabancı firma ve onunla beraber çalışacak yerel firmalar büyük kârlar üzerinden hareket ederek o alanlara giriyorlar, dolayısıyla büyük kârlar üzerinden bu işi yapıyorlar. Bu konuda da hani yoksa “Siyanürü sadece şu kadar üretilim, bu kadar üretilim.” üzerinden yapılmıyor bu işler dolayısıyla tartışmayı belki oradan ele alarak yaklaşım göstermemiz gerektiğini düşünüyorum.

Onun için, en genel anlamda -şimdi politik ve siyasal bulabilirsiniz- biz mesela sürekli Mecliste de şunu söyledik: “Madenler kapatılmalıdır, siyanürlü altın madenleri işlememelidir, kapatılmalıdır.” Mesela yarın bakanlar gelince konuşacağız, soracağım, ben de soruları hazırlayıp burada soracağım: İliç neden devam ediyor hâlâ? Cenazeler üzerinden konuşuluyor burada. Tabii ki çok hassas bir mesele, doğru ele almak gerekiyor yani acılar var, cenazeler içeride...

RESUL KURT (Adıyaman) – Çalışmıyor.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Meselenin kendisinin çok doğru ele alınması gerektiğini düşünüyorum ve bir çalışma var.

RESUL KURT (Adıyaman) – Efendim çalışmıyor, İliç'te çalışma yok.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mesela “İliç nereye dökülüyor?” soracağız burada. Oradaki bir mermer alanına dökülüyor ve oradan sızma yaşanacak.

RESUL KURT (Adıyaman) – Maden çıkarma yok, yanlış bilginiz var.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi, yarın buraya gelince bu konudaki uzmanlar da bunu belirtecektir. Ben buradan yeni bir tartışma açmayayım, orada tartışacağız.

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, zaten...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi şöyle...

BAŞKAN ATAY USLU – Sayın Vekilim, tam bunu demek istiyoruz, bu soruların hepsini sormak serbest ama...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Burada tartışacağız belki asıl tartışmalarımız da...

BAŞKAN ATAY USLU – ...muhabatımız yokken -baktığımızda- bu sorular boşta kalıyor.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Tabii, tabii.

BAŞKAN ATAY USLU – Yoksa bu soruların hepsini soracağız.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Doğrudur, doğru, ben soru anlamında söyledim yani bütün bunlar üzerinden belki kamuoyuna daha fazla bilgi aktarmak gerekecek. Dolayısıyla ilk elden dönemin Bakanları olmak üzere, STK'lerin ve ekoloji hareketlerinin mutlaka dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda, siyanürle altın çıkarılan sadece İliç değil -başka başka yerlerde de isimlerini sıralamayayım, uzun sürecek- Gümüşhane var, Kütahya var, Uşak var, bir sürü yer var dolayısıyla buralardan da halk sağlığının oraya nasıl yansıdığı biçiminde, ekoloji grubu varsa onlar ve yerel halktan insanlar mutlaka burada dinlenmelidir diyorum. Mutlaka TMMOB ve Türk Tabipleri Birliği buraya çağrılmalıdır. Ben şu oda, bu oda demiyorum yani tek başına sadece madenler dinlensin falan demiyorum, mutlaka TMMOB ve Türk Tabipleri Birliğinden buraya sunum yapılmalıdır. Bunun sonuçlarına ilişkin -kendi bölümlerinde de- mutlaka -var zaten, raporlar kamuoyuna da yansıyor, onlar da açıklamalar yapıyorlar- buraya gelip... Ki en son İliç'te liç yığılmadan önce, akmadan önce -neyse bir sürü ifade kullanılıyor- hemen çok kısa bir süre öncesinden hem Mecliste hem de başta Cemalettin Küçük olmak üzere bazı bilim insanları çok yakın bir zamanda orada akma olacağını, bunun kaçınılmaz olacağını, mutlaka olacağını her taraftan bas bas bağırmasına rağmen bu gerçekleşti.

Şimdi, siyasal ve politik bir söylem daha söyleyeyim: Biz “kaza” demiyoruz, “iş cinayeti” diyoruz ve bu iş cinayetinin sorumluları mutlaka açığa çıkmalı, tartışılmalı, kamuoyuna bu konuda bilgi verilmelidir diyoruz.

Ben genel olarak kısaca bunları söyleyeyim. Dolayısıyla belki bir dahaki -Bakanların geldiği- toplantılarda muhataplarla belki daha güçlü tartışmalar yürüterek karşılıklı sorularla biraz siyasal ve politik olan fikrimizi de orada beyan edeceğimizi belirteyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında perşembenin gelişi çarşambadan belli olur. Bu benim Mecliste ikinci dönemim. Eğer ilk toplantıda bir süre kısıtlaması “Beş dakika olsun, herkes teker teker konuşsun.” dersek bu, bundan sonraki süreçte daha tartışma olacağının bir göstergesi. Şundan dolayı: Üç ay gibi bir süremiz var. Üç ay bizler için çok uzun ya da çok kısa geliyor olabilir ama bu facia yaşandığından bugüne üç ay geçti ve üç ay boyunca hâlâ göçük altındaki 7 kişi çıkarılamadı. O nedenle biz gerekiyorsa burada beş dakika değil, beş saat boyunca tartışabilmeliyiz, birbirimize bu tahammülü gösterebilmeliyiz ve bunun bilinciyle belki de bu Komisyon'da var olmalıyız. Çünkü bahsedeceğimiz alan çevreden ekonomiye, sağlıktan enerjiye birçok da parametreyi içerisinde barındırdığı için konuşmamız gereken, çözüm bulmamız gereken çok fazla başlık var.

Bir diğeri, açıkçası -Sayın Vekilin bıraktığı yerden- ben de bu işe siyaset bulaşmadan çözülemeyeceğine inananlardanım. Neden? Amerika'yı yeniden keşfetmiyoruz. Dünyada sadece altın madenciliği Türkiye'de yapılmıyor ama Türkiye iş cinayetinde Avrupa 2'ncisi, dünya 15'incisi. Demek ki benzer farklı ülkelerde aynı işlem yapıp bu kadar az, belki de hiç iş cinayeti yaşanmıyorken Türkiye'de yaşıyorsa burada siyaset kurumunun da bir sorumluluğu vardır. Yeterli denetleme yapmamıştır, cezai müeyyideler yeterli değildir. O nedenle de aslında tam da bizim konumuz siyasetin konusu. Bunu AK PARTİ iktidarı ya da bir başka siyasi parti iktidarıyla kısıtlamadan -elbette ki şu an iktidarda olan AK PARTİ, yaşanan facianın sorumlusu elbette ki iktidardaki kimse o ama- biz bugünden -az önce Sayın Vekilim ifade etti, önemli bir Komisyon; belki yarın Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı gelecek, onun iktidarında benzer faciaların yaşanmaması için- siyaset kurumunun alması gereken önlemleri de masaya yatırmak zorundayız. Ve bununla birlikte şunun da vurgusunu yapmayı önemsiyorum: Evet, biz şu an İliç'teki maden faciasıyla ilgili konuşuyoruz ama hâlihazırda bildiğim kadarıyla 22 canlı bomba daha var. Yani Türkiye'de 22'ye yakın ve birçok projesi de yapılmak üzere olan maden sahaları var. Bugün, burada, böyle bir facia yaşandı, belki de bu maden şirketi kapatılacak, bir daha işlev görmeyecek ama diğer maden firmalarının benzer bir facia yaşamaması için de gelen heyetlerin, gelen sivil toplum kuruluşlarının, sendikaların Türkiye'de genel olarak madencilikle ilgili, özellikle altın madenciliğiyle ilgili nasıl bir politika üretilmesi, nasıl bir kanun teklifi yapılması konularında da geniş kapsamlı önerilerinin alınmasını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Gerçekten ilk toplantımız olduğu için zaman zaman böyle gerginlikler olabilir, bunları hoşgörüyü karşılamamız lazım, demokrasi hepimize lazım. Demokrasi farklı düşüncelere de saygı gösterebilmek... Konuşmacının konuşmasını kesmesek, konuşmacı konuşurken not alsak ve sormak istediklerimizi sabredip biraz sonra sorsak inanın ki hiçbir şey olmaz.

Hayat şöyle bir şey: Sayın Bülent Ecevit'le, Sayın Turgut Özal'la, Sayın Erbakan Hocamla, Sayın rahmetli Türkeş'le çalışan bir kardeşiniz olarak buradayım. Sayısız toplantılara katıldım. Demokrasi hoşgörü rejimidir, hoşgörülü olmamız lazım. Bakın, Parlamentoda uzun bir aradan sonra ilk defa gruplarımızın verdiği önerge kabul edildi ve bu bütün siyasi partilerden temsilcilerin bulunduğu güzel bir toplantı.

Şunu bilmenizi istiyorum ki Parlamentoda gerçekten çok değerli milletvekillerimiz var ama bu milletvekillerimiz içerisinde bazıları vardır ki onlar gerçekten yükük taşıdır. O yükük taşı olanlardan biri de Deniz Milletvekilimizdir. Onun yüreğinin ben ne kadar temiz, ne kadar çalışkan olduğunu da biliyorum. Kesinlikle hiçbir art niyeti olmaz. Yaptığı konuşmaların tamamı gerçekten ülkemizin menfaatlerinden yanadır.

Ben Komisyonun çok değerli çalışmalar yapacağına inanıyorum. Bu Komisyon öylesine çalışmalar yapacak ki ben bundan sonra maden faciaları, bundan sonra siyanürlü toprak, bundan sonra 250 metreye kadar yığılan yığınların olmaması için hep birlikte, bütün milletvekili arkadaşlarımız olarak birbirimizi tanıdıkça, birbirimizle beraber oldukça, Komisyon toplantıları çoğaldıkça bu hoşgörünün ve demokratik uzlaşmanın, demokratik kültürün daha da hâkim olacağına inanıyorum.

Bizim burada 2 Erzincan Milletvekili olarak da yüreğimiz yanıyor. Sayın Başkanım, sizden şu sorunun cevabını rica ediyorum ve öncelik almanızı da hakikaten bekliyorum: Canım Başkanım, 7 evlat şu anda maalesef toprağın altında ve onların anneleri babaları var. Biz onlara gittiğimiz zaman diyorlar ki: "Bu 7 evladımızı bize getirin, biz evladımızın bedenine kavuşmak istiyoruz; kurban keseceğiz." Ben şunu görmek istiyorum: Biz uzaydan yerin altındaki bu kadar altını bulabiliyoruz da bu 7 evladı nasıl bulamıyoruz? Gerçekten bu sorunun cevabını bize soruyor vatandaş ve biz bu sorunun cevabını inanın ki veremiyoruz. Bunun uzmanlarını buraya bir davet edelim. Kendi kardeşlerimize nasıl davranıyorsak ben bu Komisyon olarak toprak altındaki bu 7 kendi evladımıza da bu şekilde davranacağımıza gerçekten inanıyorum. Komisyonumuzun bütün üyelerinin bu duyarlılıkla ve bu sorumluluk bilinci içerisinde hareket edeceğini görüyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinden aldığımız gücü milletimiz adına en iyi şekilde kullanarak inşallah bu faciaların bundan sonra olmaması için sebepleri, nedenleri, bundan sonra alınması gereken tedbirler nelerdir, bunların üzerinde ben yoğun çalışacağımıza inanıyorum. Bütün milletvekili arkadaşlarıma başarılar diliyorum. Birbirimizin konuşmalarına karşı daha tahammüllü olursak, birimiz konuşma yaparken not alır, daha sonra kafamıza takılan soruları sorarsak zannediyorum Komisyonumuz daha iyi bir şekilde ilerler ama ben bunu özellikle -devletimizin belli kademelerinde uzun yıllar görev aldı Komisyon Başkanımız- rica ediyorum Sayın Başkanım, önümüzdeki hafta buraya bir uzman arkadaşımızı davet edelim. Bu 7 evladımızı biz nasıl göremiyoruz, nasıl ulaşamıyoruz? Teknik olarak biz bu sorunun cevabını gerçekten Erzincan'da veremiyoruz, vatandaşlarımız bize soruyor. Bu konuda lütfeder de bir öncelik alırsak... Bu 7 canımız orada gerçekten toprak altındayken onların annelerinin, babalarının, anneannelerinin, babaannelerinin, ailelerinin ve orada Erzincan'ın neler çektiğini ben takdirinize bırakıyorum.

Komisyonumuzun ben kararlı, verimli, uyumlu ama bütün gerçekleri ortaya çıkaracak bir çalışma yapacağına inanıyorum.

Hepinize başarılar diliyorum.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim, sağ olun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım...

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun Sayın Tin.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben biraz bu konularla ilgili olduğum için... Tabii, o yığın liçi yani liçe üretilen şeyler... Uzun yıllar o yığın yapılıyor, milyonlarca ton -Müzeyyen Hanım da bilir- belki on yıl, yirmi yılda o yığın bir dağ gibi tabii. Uzun yıllar yapılan bir yığının altında kalan vatandaşlarımızın hemen kısa sürede çıkarılması çok zor. Yani görebilirsiniz ama onun hafriyatının taşınması olayı var ya, uzun bir zaman alacak Mustafa Bey, o yüzden. Yoksa bu, beceriksizlik ya da ilgisizlik ya da başaramamak diye bir şey değil.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Estağfurullah, öyle demek istemedim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bu, bir teknik olaydır, bir işletme olayıdır yani sistemdir; bu sistemin böyle devamlı taşınması lazım, kazılması lazım, bu da uzun bir zaman alacaktır yani o yüzden onu söylemek istedim.

Diğer konu: Sayın vekillerimiz "Siyasallaştıralım." diyorlar, tabii ki siyasallaştırabiliriz, politika da yapabiliriz burada, hiç problem yok; yapalım o zaman Başkanım bundan sonra, onu da geçiyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yapıyorsunuz zaten.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Öyle değil ya, bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, cevap veriyor konumundayken de yapıyorsunuz zaten, söyleyeceklerinizi söylüyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama şimdi, yapınca cevap verdik, bundan sonra yapalım diyorum, ben de bundan sonra devamlı...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Siz tarafsız olmadığınızı ifşa ettiniz, açıkça söylediniz zaten.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – "Bakanı savunmamız gerekir." dediniz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir dakika... Bir şey söyleyeceğim ben.

Yani politika yapabiliriz.

Diğer konu da -şunu bir kere bilelim- arkadaşlar, sayın vekillerim; madencilik, üretim, yer altı zenginliklerinin çıkarılması bir ülkenin

zenginliğiyle de alakalı, gelişmişliğiyle de alakalıdır, teknolojiyle de alakalıdır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman bu durumda Afrika ve Somali’nin dünya zengini olması gerekir öyle bakarsak.

ŞAHİN TİN (Denizli) – O ayrı bir şey. Bakın, o tartışmaya girmek istemiyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ama tartışmayı açıyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Açıyorsunuz yani.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Açayım o zaman, tamam olur, cevap verirsiniz.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Bakın, gündemden yine çok uzaklaşıyorsunuz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Müsaade edin.

Bir şey söyleyeceğim ama şunu anlatayım: İnsanoğlu yaratıldığı günden itibaren bir kere, maden, demir, metal, ne varsa aklınıza gelen her şeyi kullandı yani mesela kadınların altını kullanması kullanmaması meselesi değil. Her şey bir sanayi, teknoloji ürünüdür.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yüzde kaç kullanıldığına bakacağız.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bunlar olmazsa hiçbir şey olmaz yani madenleri kapatamayız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz kapatılsın demiyoruz ama zorunluğu...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bu Komisyonun da öyle bir gücü de yok, öyle bir yetkisi de yok bir kere; bunu da bilelim yani hayal görmeyelim boşu boşuna, birbirimizi de kandırıp bu şekilde şey yapmayalım ama Erzincan’daki bu olayla ilgili de gereği neyse gereğini yapalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, teşekkür ederiz.

Buyurun.

MERVAN GÜL (SİİRT) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını Yüce Rabb’imden temenni ediyorum ve ben hayırlı kararlar da alacağımıza inanıyorum ama tabii önce birbirimize saygılı olmamız lazım ve diğer taraftan da yani iyi bir teşhis yapmamız lazım, o teşhis sonucunda Allah’ın izniyle tedavi kolaydır. Bakın, ben yolda gelirken baktım bir şoför uyuyor ve ileride uyardık, dedik ki: “Kardeşim, uyuyorsun.” Yani insanın olduğu yerde illa ki hata olacak, bundan sonra kazalar olmayacak diye bir şey yoktur. Elbette onlar da olacak ama bizim bütün amacımız, bütün hedefimiz bundan sonra bu kazaların yaşanmaması veya bunları minimize edebilmek; bizim bütün gayemizin, bütün çabamızın bunun üzerinde olması lazım.

Ben bir jeoloji mühendisi olarak... Yani elbette ki biz madenlerimizi çalıştıracacağız, işleteceğiz ama elimizden geldiği kadarıyla böyle kazasız bir şekilde bunları işletebilmek... Zaten sen bunu işletmediğin zaman olmaz yani ülkenin o zaman şeyi olmaz, o zaman başkaları gelsin, bu madenlerimizi işletsin; öyle bir şey olur mu? Olmaz. Elbette ki biz işleteceğiz ama ne yapacağız? Yani bu hatalardan da biz ders çıkaracağız. Ne yapmamız lazım? Benim naçizane görüşüm: Bir, Enerji Bakanlığından özellikle bu konuda uzman olanları; mesela, MTA’da o teknik heyeti veya genel müdür, genel müdür yardımcısını çağırıp dinlememiz lazım, önce bunları bir dinleyelim. Diğer taraftan, mesela MAPEG’den elemanları dinleyelim. Sağlık Bakanlığından veya yani mesela, burada gerçekten su kirliliği var mı, yok mu? Mesela, DSİ’yi dinleyelim. Biz, bunları dinlediğimiz zaman, o zaman ortaya çıkar ve ondan sonra bu işletmecilik nasıl yapılıyor, gerekirse biz kendimiz de gider görürüz, o sahayı görürüz. Yani ben inanıyorum; bir jeoloji mühendisi, bir teknik eleman gözüyle biz olaya baktığımız zaman biz göreceğiz bazı şeyleri orada, bak göreceğiz. Nitekim, oradaki teknik elemanları da dinlediğimiz zaman zaten ortaya çıkacak. Hani bizim buradaki ana hedefimiz, ana amacımız bundan sonra bu kazaların olmamasıdır yani zaten bu Komisyonun da ana amacı benim kanaatime göre budur, yoksa, mesela, “Orada, işte, bu teknik eleman hata yapmış, bunu yapmış.” değil. Bak, Siirt Şirvan Madenköy’de ben bunu yaşadım ve gördüm. Orada nedir? Bir teknik heyetin yani oradaki bir teknik elemanın orayı gidip düzenli bir şekilde kontrol etmemesinden dolayı heyelan olmuş. Yani teknik eleman orada yürüse, incelese ben inanıyorum ki o heyelanı görecek ve o insanlarımız belki ölmeyecekti. Tabii, o ecel olayı farklıdır ama biz önce üzerimize düşeni yapacağız ve ondan sonra tevekkül edeceğiz. Yani akıl ne içindir? Akıl önce tedbir almak içindir, bizim bütün çabamızın bunun üzerine olması lazım, yoksa ben sizi eleştireyim, sen beni eleştir, diğerini eleştir “İşte, suçlu budur, filankestir” değil, bizim derdimizin o olmaması lazım; bizim derdimizin, bundan sonra ne yapmamız lazım ve önümüze nasıl bir yol haritası çizmemiz lazım, bence bu olması lazım. Biz, bunu uyguladığımız zaman, Allah’ın izniyle, gelecekte bu ülkeye hayırlı bir hizmet de yapmış oluruz, hem madenlerimiz olsun hem diğer çalışmalarımız olsun... Elbette, biz altını da çıkaracağız, bakırı da çıkartacağız, gümüşü de çıkaracağız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Ama biz çıkaralım.

MERVAN GÜL (SİİRT) – Biz çıkaracağız ve teknik kurallar çerçevesinde çıkaracağız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Yabancı şirketler alıp götürmesin.

MERVAN GÜL (SİİRT) – Yabancı şirketleri de çalıştırabiliriz ama nasıl çalıştıracacağız?

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Kanunun şartlarına göre.

MERVAN GÜL (SİİRT) – Elbette.

Bizim kontrolümüzde olacak onlar da, bizim bilgimiz dâhilinde olacak yani biz bunu yaparız. Diyorum ya, bak, mesela benim memleketimde, Siirt Madenköy’de şu anda, biz bakırı çıkartıyoruz ve işletiyoruz.

Diğer taraftan, mesela, çinko hakeza; Hakkâri’den çinkoyu getiriyoruz, o geçmişte mesela vatandaşın giremediği yerlerden şu anda

çinko geliyor ya. Yani bizim bunları yapmamız lazım ama nedir? Önce, bizim bir hedefimizin, bir amacımızın olması lazım. Bakın, 7 kardeşimiz -mekânları cennet olsun- şu anda toprak altındadır. Biz, bunlardan elbette ders çıkaracağız, biz bunu yaptığımız zaman, Allah'ın izniyle, bir sorun olmaz ve nitekim başta da söylediğim gibi yani insanın olduğu yerde elbette yanlışlar olur, hatalar olur ama önemli olan bunu minimize edebilmektir. Otoban yapıyoruz, otobanda da biz kaza yapıyoruz. Eğer ki biz kurallara uygun... Mesela, 120 kilometre hızla gidilmesi gereken yerde ben eğer ki 180 yapıyorsam kazaya davetiye çıkartıyorum; budur. Yani biz bunu sağlıklı bir şekilde yaparsak ve birbirimizi de dinlersek bu Komisyon, Allah'ın izniyle, hayırlı bir karar alacak ve gelecekte de hayırlı hizmetlere de vesile olacak.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim.

Kıfayetimüzakere herhâlde arkadaşlar...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yani Komisyon bize bazı konularda bilgi verirse o konuda işleyiş açısından bizim için de iyi olacak. Yani mesela, örneğin, kaç tane altın madeni var şu an Türkiye’de ve hangi illerde altın madeni şu an işliyor?

BAŞKAN ATAY USLU – Ben konuyu anladım, şimdi, ben size bilgi vereceğim.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Ruhsat verilen, ruhsat başvurusu olan kaç tane altın madeni var? Bunun gibi şeyleri Komisyonla bilgi olarak getirirseniz seviniriz.

Teşekkürler.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, arkadaşlar, tabii, bu bilgilerin hepsini elde etmek hakkımız. Şöyle yapalım: Biraz önce, en başta söyledim; önümüzdeki hafta Enerji Bakanlığını çağıralım, Enerji Bakanlığının alt birimleriyle beraber ne kadar bu konuyla ilgili birim varsa, Maden Tetkik Aramadan tutalım, MAPEG’e kadar veya iş sağlığıyla ilgili bir birim varsa onların hepsi gelsin. Bize hem kazayla ilgili hem altın madenciliğiyle ilgili, ruhsatlandırılması, aranması, denetlenmesi, tarihçesi, Türkiye’de kaç tane maden var, nasıl olur; bunlarla ilgili bilgi versin. Ola ki sorularımıza cevap alamazsak bir sonraki toplantı için deriz ki: “Ya, her soruya gelen arkadaşlar cevap veremeyebilir ama bizim şöyle bir sorunumuz var.” Onunla ilgili kurum hangisiyse o kurumu da çağırırız, bunların hepsine açığız. Hatta önceki komisyonlarda çoğu zaman yazılı cevaplar isteniyordu, yazılı istemeyelim, mümkün olduğunca ilgili kurumları çağıralım, gelip burada sorularımıza cevap versinler.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yazılıya da ihtiyacımız var çünkü resmî belge. Yazılı soralım, yazılı cevap versinler.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam bunların hepsini sağlayalım. Sayın Vekilimi anladım, ben de aynı kanaatteyim, altın konusunu... Yani altın bir kültür, beş bin yıllık geçmişi olan bir kültür; yalnızca bir madencilik faaliyeti değil, başka bir süreç. Tarihte altın bir yatırım aracı değil, paranın kendisi yani para altınla basılıyormuş ve bu yüzyıla kadar altın karşılığında para basılıyordu tüm dünyada filan yani altının başka bir kültürel yönü var, zenginlik yönü var, vesaire yönü var; tabii ki bunların hepsini de öğrenelim çünkü biz ne dersek diyelim, altın madeniyle ilgili bir ihtiyaç, ekonomik bir değer var ortada. Mesele -biraz önce arkadaşlar dedi- “Ya madencilik ya çevre.” meselesi değil. Türkiye’de biz çocukken de çok yaparlardı -vaktinizi alıyorum- “Annen mi, baban mı?” diye sorarlardı, böyle sorular yanlış. Hem çevre hem de madencilik... Bunu nasıl yapabiliriz, bu optimizasyonu nasıl sağlarız? Arkadaşlar, siyaset bunun için var zaten, biz bunun için varız; bilimsel olarak dinleyeceğiz. Ben şunu söyleyeyim: Her çalışmanın, her faaliyetin siyasi bir yönü vardır, olmama ihtimali yok; siyaset hepsinin üzerindedir, kabul ediyorum ama literatürü anlamadan, süreci anlamadan, mekanik, teknik, bilimsel yönünü anlamadan olaya dâhil olursak bazen hakikaten gülünç durumlara düşebiliyoruz, akademik çevreler siyasetçilere “Hiç bilmiyorlar ama konuşuyorlar.” diyebiliyor. Bizim elimizde bir fırsat var, bu fırsatı mümkün olduğunca kullanalım. Ben mesela -kendim için demiyorum- bu süreç içerisinde altın madeniyle ilgili 50’ye yakın makale, 5’e yakın kitap, 10’a yakın YouTube sitesini baştan sona, 3 tane film... 4-5 bilim adamıyla yan yana geldim, hepsini dinledim; mesela Sayın Fidan var, altın madenciliği ve çevre konusunda hakikaten muazzam; mesela Sayın Okyay’ın, Sayın Aydın’ın -ben size isim olarak da vereyim- “Maden ocaklarında rehabilitasyon nasıl olur, reklamasyon nasıl olur?” konusunda hakikaten çok büyük uzmanlıkları var; “Bülent Kan” diye bir jeoloji mühendisi var, bağımsız çalışıyor, çok ciddi makaleler yazmış ve baktım ki çok değerli, çağrılabilir mesela; ODTÜ’den Gülhan Özbayoğlu “altında liç yöntemi” konusunu doktora tezi hâline getirmiş, çalışmış, onun doktora tezlerine baktım; yine, mesela Hacettepeden İsmail Girgin “yığın liç” kavramına çalışmış; yine, Sayın Baştürk “altın ve siyanür” konusuna çalışmış; bunların hepsini tek tek dinleyeceğiz, bu konuda çalışacağız. Literatürü de taradım, onu da söyleyeyim; Anayasa’nın 43’üncü, 44’üncü, 45’inci, 56’ncı, 63’üncü, 169’uncu maddeleri bunu kapsıyor. Çevre Kanunu, Orman Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kıyı Kanunu, Toprak Koruma Kanunu, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu, Su Ürünleri Kanunu, Milli Parklar Kanunu, Yeraltı Suları Hakkında Kanun, bataklıkların korunmasıyla ilgili yasamız bu sürecin içerisinde, dünya bu konunun içinde. Bakın, 1982 Dünya Doğa Şartı var; çevre politikalarıyla ilgili AGİT Bildirgesi var, Bern Sözleşmesi var, Paris Şartı var, Rio Sözleşmesi var, Barcelona Sözleşmesi var, mesela Frankfurt’ta 1989’da çevre ve sağlık şartıyla ilgili bir bildirge var; Türkiye de dâhil olmuş bunların bir kısmına, bunların hepsine bakacağız yani biz bunlardan ders mi alamadık, mevzuatta eksiklikler mi var... Biz yalnızca süreci anlamak için değil, değiştirmek için de bu Komisyonu kuruyoruz arkadaşlar; bakın, iddiamız bu. Biz bu süreci değiştirelim, gerçekten doğru bir madencilik mimarisi konusunda yürütme organına, Parlamente’ye güzel ve doğru bir rapor sunalım istiyorum ben; bunu sunabilirsek sonuca gideriz diye düşünüyorum. Belki de altın madenciliği konusunu, madenciliğin dışında -çünkü açık bir madencilik konusu bu yani kömür gibi değil- özel düzenlenmesi gereken bir alan olarak göreceğiz “Bu konuda şu çalışmalar yapılmalıdır.” diyeceğiz raporumuzda; bunları yaparsak başarabiliriz ama ama biz birbirimize yüksek sesle konuşursak “Ya, biz ne kadar güzel şeyler söyledik, karşı tarafı susturduk.” dersek hiçbir şey olmaz, bunların hepsi tutanaklarda kalır, bir övünme meselesi olarak kalır ama sonra derler ki: “Bu Komisyon hiçbir şey yapmamış.” Biz bir şeyler yapalım. Ben, Allah’ın izniyle bu Komisyonu güveniyorum,

inaniyorum.

İzin verirsiniz önümüzdeki hafta pazartesi tatil, salı günü -Genel Kurul da çalışıyor, biliyorum, grup yönetimleri de var, grup toplantıları da var- uygun gördüğünüz bir saatte Enerji Bakanlığını -tüm yönleriyle- davet edelim. Ardından ayın 1'i, Çarşamba günü 1 Mayıs İşçi Bayramı, çalışamayız. Perşembe günü Çevre Bakanlığını...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Perşembe yapalım Başkanım uygun görürseniz.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Direkt perşembe başlayalım.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, arkadaşlar, çalışalım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, perşembe, cuma çalışalım canım.

BAŞKAN ATAY USLU – Ben çalışmaya hazır bir... Yani biz bürokrat siyasetçiyiz “Yarın başlayalım.” dersiniz başlayalım ama salı konusunu ne diyorsunuz? Yani gelemeyen arkadaşlar olacaktır kabul ediyorum ama... Arkadaşlar, bakın, bizim vaktimiz sınırlı, dinleyeceğimiz çok kurum var, biraz önce herkes söyledi. Bakın, Enerji Bakanlığı konusu -geldiğinde göreceksiniz- en az beş altı saatlik bir sunum.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Başkanım, salı günü grup toplantımız var, ya saat onda yapmak lazım ya öğleden sonra dörtte yapmak lazım.

BAŞKAN ATAY USLU – Sizin grup toplantınız kaçta?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – On ikide.

BAŞKAN ATAY USLU – İkidenden sonra var mı?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bizimki üçte bitiyor.

BAŞKAN ATAY USLU – İki, iki buçuk diyelim, siz arada çıkarsınız. Şöyle: Genel Kuruldan önce başlayalım.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Salı günü iki buçuk.

CUMHUR UZUN (Muğla) – İki buçuk diyelim o zaman.

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam, iki buçuk diyelim. Salı günü iki buçukta şeyi çağırıyoruz. Devam ediyoruz, perşembe günü arkadaşlar, uygun görürseniz çünkü bugünden söyleyelim ki Bakanlık da hazırlansın.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan, bir şey sormak istiyorum: Salı günü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı da dâhil olacak mı?

BAŞKAN ATAY USLU – Yok. Teknik olarak önce bir genel müdürlükleri dinleyelim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Bakanlık mensuplarını mı dinleyeceğiz?

BAŞKAN ATAY USLU – Bakanlık yani ilgili genel müdürlükler, Bakan Yardımcısı Başkanlığında, bir konuşuruz onlarla.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Önce hepimiz bir altıncılığı ve madencilikle ilgili... Çünkü biraz önce saydığımız hocalardan bir bilgi alsak arkadaşlar. Yani nedir?

BAŞKAN ATAY USLU – Görebildiğim kadarıyla ben konuşmadım ama MTA bu konuda uzman. Arkadaşlar, MTA bize, çağırdığımızda...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Altın madeninin nasıl çıkarılacağı...

BAŞKAN ATAY USLU – Şahin Bey, Şahin Bey...

MTA bu konuda uzman gözüküyor, MTA'yı çağırdığımızda bilgi verir, eksik kaldığında hocaları çağıralım.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, o, taraflı -olur- görülür burada.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Genel anlamda kaç altın madeni var...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani üniversiteden bir hoca bizi bu konuda aydınlatsın diyorum ben.

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Bence ilk önce Bakanlık...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Madenciligi öğrenmek istemiyorsunuz.

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, arkadaşlar, şöyle: Biz raportörleri ve uzmanları da davet ediyoruz ya, bu konuda uzman arkadaşları bize teklif edin, Şahin Bey, siz de teklif edin, onları biz Komisyonumuza uzman olarak görevlendirelim, istediğimiz zaman onlardan -arada da olsa- teknik olarak... “Hocam, ya, bu kurum böyle söylüyor ama literatürde karşılığı nedir, bilimsel karşılığı nedir?” diye hocalara da sorma konusunda uzman alma yetkimiz var, görevlendirme yetkimiz var. Onlardan birisine zaten biz ulaşmışız, Mustafa Hoca, çok uzmanmış, kendisine de arkadaşlar ulaşmışlar, görev almayı kabul etmiş. Mustafa Hoca gibi hocalarımızı da uzmanlarımızı da davet edeceğiz. Şunu da söyleyeyim: Zaten arkadaşlar, bakın, buraya raportör arkadaşları da davet edeceğiz, bu işi bilen çünkü yani bizim oturup rapor yazmamız çok zor bu süreçte, ister istemez o raportör arkadaşlar da bilgi sahibi olacak.

Bir şey daha söyleyeyim: Önümüzdeki günlerde eyvallah AFAD'ı çağırdık ama “Aynı anda Çevre Bakanlığını çağırmayacağız.” diye bir şey yok. Biz Çevre Bakanlığına bilgi vereceğiz, diyeceğiz ki: “AFAD geliyor, burada bize sunum yapacak ancak Çevre Bakanlığından da burada bir yetkili olsun, ola ki o anda bir soru sormak gerekebilir.” diye bunları yapacağız.

Çarşamba yapalım arkadaşlar uygun görürseniz, uzatmayalım, perşembe yapalım -cumayı, pardon- salı yapalım.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Salı, perşembe.

BAŞKAN ATAY USLU – Perşembe. Uygun görürseniz de bilmiyorum, yine takdire bırakıyorum, cuma da toplanabiliriz, devam

edebiliriz. Çünkü arkasından Çalışma Bakanlığı, arkasından, Sayın Vekilim dedi ki: “AFAD’ı çağıralım ki AFAD niye bunları bulamıyor, onunla ilgili bilgi versin.” Bir an önce onu çağıralım, bir an önce su kirliliğiyle ilgili Tarım Bakanlığını çağıralım, halk sağlığını çağıralım buraya, sonra da yerine gideriz ilgili firmalarla görüşmeyi yaparız diye düşünüyorum. Şimdilik haftaya salı...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Başkanım, ben bir şey söyleyeyim mi?

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Biz o alana gittiğimizde ülkemizin çeşitli üniversitelerinden çok değerli hocalar vardı, mesela onlar da mutlaka burada olursa çünkü alanda da çalıştılar...

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, onlara açığız, tabii, her zaman, dedim ya Komisyonunda uzman olarak görevlendirelim, burada bulunsun arkadaşlar, sorun yok.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, katılımcıları iki gün önceden bildirirseniz biz de en azından sorularımızı ona göre hazırlarız.

BAŞKAN ATAY USLU – Enerji Bakanlığını olabildiğince geniş bir kitleyle davet ediyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Saat 15.00’te olsun Başkanım çünkü gruba gideceğiz, Genel Kurul...

BAŞKAN ATAY USLU – Şimdi, arkadaşlar, bakın, size bir şey söyleyeyim; siz öyle diyorsunuz, bu sefer de Genel Kurulda arkadaşlarınız yoklama istiyor yani bizim gruplarımız da ısrarla diyor ki: “Toplantıları, sabah sekizde başlayın, yapın.” Hani, haklılık var. Şimdi, ilk toplantılar böyle... Hani, oradaki durumu da biliyorsunuz orada da değişiklik...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Hayır, salı günü 10.00’da yapabiliriz.

BAŞKAN ATAY USLU – Ama bir başka grubun şeyi var.

Ha “Çarşamba yapacağız.” dediğimizde çarşamba bizim var, anladığım kadarıyla bu hafta yok ama İYİ Partinin oluyor çarşamba günleri değil mi?

ŞENOL SUNAT (Manisa) – Evet.

BAŞKAN ATAY USLU – İster istemez önümüze bunlar çıkıyor ama mümkün olduğunca ben hızlı bir şekilde çalışalım istiyorum.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Başkanım, 14.30’da başladığımızda yarım saatte bitiremeyeceğimize göre...

BAŞKAN ATAY USLU – Tamam “15.00” yaptık.

Süleyman Bey, Sayın Vekilim, buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Çok Değerli Başkanım, değerli üyeler; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hakikaten toplantının başında bir miktar ürkütüm ama şu anda inşallah çok iyi bir yere geldik. Toplantının başındaki gerilimi hiç yaşamamak istiyorum çünkü gerçekten, bu kazada, oraya gittiğimiz zaman çok önemli olaylar olduğunu gördüm ve diyorum ki: Hiçbir zaman böyle bir facia olmasın istiyoruz, dolayısıyla bunun için çabalarımızı sürdürmemiz lazım.

Evet, hakikaten hem Mustafa Bey -gidiyor- hem de sizlerin oraya gelişi, orada birlikte kazanın oluşumunu izlememiz: Bizim, böyle kazaların bir daha olmaması için var gücümüzle çalışmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bir önerim var: Bu toplantıları genelde Meclisin olduğu gün yaparsak iyi olur çünkü diğer günler gelmeyince -bazı arkadaşlar gelemiyor- sıkıntı oluyor yani salı, çarşamba, perşembe gibi... Cuma günü memlekete gitmek zorunda kalıyoruz. Dolayısıyla da her zaman Meclisin açık olduğu günler yapalım.

Herkese teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN ATAY USLU – Arkadaşlar, ben taksimi söyleyeyim; Genel Kurul haziranda ya da temmuzda kapanır, sonrasında biliyorsunuz bir ara dönem, ara tatil var. Bu ara verme döneminde çalışmak çok daha zor olabilir yani bir araya gelmemiz çok daha zor olabilir -açık konuşalım- onun için hani, ara vermeden önce yapabildiğimiz kadar çalışma yapalım isterim. Ha, ara verdikten sonra da yerinde incelemeleri, diğer örnekleri -arkadaşlar diğer ocaklarla ilgili şeyler söyledi- o zaman yapmaya çalışalım diye düşünüyorum çünkü ara dönemde arkadaşların katılımı zorlaşabilir.

Teşekkür ederim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, epeydir söz istemiştin ama görmediniz.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, az önce dediniz ki hani soru önergesi falan... Şimdi, bu maden faciası olur olmaz...

BAŞKAN ATAY USLU – Soru önergesi demedim ben, soru sorabilirsiniz dedim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben başka bir şey söyleyeceğim. Mesela Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına “Türkiye’de 2000 yılından beri kaç adet madene ruhsat verilmiştir.” diye sorduk. Epeyce sorum var, 11 soruluk bir önergem var. Bana Bakanlığın cevabı, en azından nezaket göstermiş, cevap vermiş, diğer bakanlıklar cevap da vermedi: “www.mapeg.gov.tr’den bakabilirsiniz.” Böyle bir cevap olur mu arkadaş? Enerji Bakanlığı yanıt vermiş “MAPEG” diyor, sanki ben onu bilmiyorum. Yani ben halk adına bir şey soruyorum. Bir kere, lütfen bunu uyarınız, rica ediyorum; Enerji Bakanı gelirken bu bilgilerle gelsin bize.

İki: Çevre ve Şehircilik Bakanına sorduk “Türkiye’de 90’dan beri çevresel etki değerlendirme raporu onayladınız mı?” diye. Yine 11’e yakın sorumuz var. Sayın ve Çevre Şehircilik Bakanı cevap verme tenezzülünde dahi bulunmadılar. Yine, benzer şekilde Sayın Mehmet Şimşek tarafından... Hani, “vergiler” diyorsunuz ya “Doğru mu, belge var mı elinizde?” diye... Sayın Maliye Bakanına da sorduk, bunlar da

yanıt verme ihtiyacı duymadılar. Yani bir kere kamusal bir görev yapıyoruz, halk adına sorular soruyoruz, lütfen, bakanları da ciddiyete davet ediyoruz. Buraya gelirken bu sorduğumuz soruları da yanıtlayacak şekilde gelirlse, o bilgiler gelirlse lütfen şimdiden uyarınız, yoksa bunu basınla paylaşacağız.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama onları sizin göndermeniz lazım ki, onları...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben göndermişim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi diyorum, şimdi...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Olur mu, olur mu? Bu ayın 19’unda gönderilmiş.

Ben iletmış olayım, lütfen siz de uyarın.

BAŞKAN ATAY USLU – Evet, teşekkür ederim.

Arkadaşlar, tabii, biz Komisyon Başkanı olduk diye bakanların üzerinde herhangi bir merci değiliz. Sistemin kendi içinde bir işleyişi vardır. Bakanlar geldiği zaman bunları da tekrar kendilerine sorabilirsiniz ama şunu söyleyeyim tabii...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani bakanlar da Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerinde değil bu arada.

BAŞKAN ATAY USLU – Onu söyleyeceğim ama ben bir öz eleştiri yapayım, herkesten bağımsız bir milletvekili olarak öz eleştiri yapayım. Şimdi, tabii, parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçtik ama soru önergesi, yazılı soru önergesi, gensoru gibi şeylerin aslında bir tarihî gelişimi var. Mesela, sorunun İngiliz parlamenter sisteminde en az beş yüz yıllık bir geçmişi var. İngiltere’de mesela internette bulunabilecek sıradan sorular soru değildir. “Soru” nedir biliyor musunuz İngiltere’de? Hükümeti sarsacak sorulardır, siyasi konulardır ama biz soruyu teknik noktaya indirmişiz Parlamentoda, Bilgi Edinme Yasası’yla elde edilebilecek soruları milletvekilleri sormaya başlamış. Meclis araştırma önergesi veriyoruz, bu konu önemli, her gün tartışıyoruz 5 konu. Bir gün bakıyorum, sıradan bir konuda “Meclis araştırma önergesi verelim.” Ertesi gün onu... “Meclis araştırma önergesi” dediğimiz konu Türkiye’nin tamamını etkileyen, bu araştırma önergesinin sonunda ortaya çıkan rapor gerçekten süreci etkileyecek bir konu olursa verilmesi gerekiyor ama biz bunları hakikaten hepimiz için söylüyorum bakın basitleştirmişiz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, İliç maden faciasından daha önemli ne olabilir? Onunla ilgili soru soruyoruz yani.

BAŞKAN ATAY USLU – Bakın, bunun için, bu Komisyon için demiyorum. Yani şunu demek istiyorum arkadaşlar: Soru önergesi için de bakın geçen yıl ben baktım 250 bin tanenin üzerinde soru sorulmuş. Ya, öyle basit sorular var ki geçen yıl -onları ben saklıyorum, böyle çalışıyorum arada, Meclis araştırma önergesi verilen bir kitapçık basılıp dağıtılıyor, masaların üzerine konuluyor- baktım, komisyon kurmak için binlerce önerge vermişiz, binlerce. Yani onun üzerine sonra da diyoruz ki: “Hani, komisyona izin vermediniz, siz buna karşısınız.” İnşallah bu siyasi anlayıştan kurtuluruz diye düşünüyorum. Yoksa bence cevap...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, bir cümle söyleyeceğim. Şimdi, bu yazılı soru önergeleri sadece soru sorulup yanıt alınıp soruyu soranın faydalandığı bir süreç değil. Bu aynı zamanda devlete ait kurum ve kuruluşların sorulan soruların yanıtlarını çalışmalarını, hazırlamalarını, istatistiklerini oluşturmalarını ve kurumda bir boşluk kalmadan kurumun gelişimini sağlayacak yönde etkisi olan bir süreç. O nedenle şunu demek istiyorum: 600 milletvekilinin yazılı soru önergesi verme hakkı vardır.

BAŞKAN ATAY USLU – Vardır.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Dolayısıyla bunun içeriğine kimsenin müdahale etme, bu doğrultuda “Ben soruları nitelikli buldum, nitelsiz buldum.” deme şansı yoktur çünkü bazen karışık soru sorarsınız, asıl sorunuz o beş on sorunun içinde gizlidir ve o verilen yanıtlar arasından aradığınız yanıtı ve veriye ulaşırsınız. Bunların hepsi ayrı konular.

O nedenle biz değerli İliç Araştırma Komisyonu sözcümüz Sayın Müzeyyen Şevkin’in daha önce bakanlıklara verdiği soru önergelerini buraya gelirken -bakanlar da oturup kendileri yazmıyor nihayetinde; kendi personelleri var, bürokratlar var- hazırlasınlar, gelsinler ki burada doyurucu bilgiyi alalım, biz de süreçle ilgili bilgilerimizi genişletelim.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Ek olarak, Sayın Başkan...

BAŞKAN ATAY USLU – Ben yalnızca “Sayın Vekilimizin soruları gerekli, gereksiz.” demedim. Şöyle demek istedim: Tarihî bir süreçte her vatandaşın -kanun çıkardık- bilgi edinme hakkı var, her vatandaşın, milletvekilinden öte. Her vatandaş belli soruları bakanlıklara sorup bilgi alabilir ama Anayasa’da bize verilen soru sorma yetkisinin tarihî gelişiminden bahsettim, bizim çok daha özel sorular sormamız gerekiyor. Her vatandaşın sorduğu sorunun da ötesinde Anayasa bize bir soru sorma yetkisi vermiş yoksa onu demek istiyorum.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Başkanım, konu şeffaflık olmamasıyla ilgili bir konu. Ben açık kaynaktan eriştiğim bir bilgiyi niye sorayım?

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, bir saniye, bir ek yapacağım da pardon, küçük bir ek yapacağım.

BAŞKAN ATAY USLU – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi şöyle: Gerçekten soru önergeleri başka bir tartışma çünkü insanın soru önergesine önerge veresi geliyor yani çok tatmin edici cevaplar verilmiyor gerçekten, o konuda ben de katılıyorum arkadaşlara. Şunu söylemek istiyorum: Yani biz Komisyon olarak ulaşamadığımız bilgilere ulaşmak durumundayız burada, yoksa kamuoyuna doğru bilgi veremeyiz.

BAŞKAN ATAY USLU – Ulaşacağız.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mesela, bunlardan bir tanesi de hani, söyledik ya kaç maden var, nasıl çalışıyor? Onun dışında bir soru daha, yine ulaşamayan yani kamuoyunun da ulaşamadığı, bizim de aslında çok aydınlanamadığımız ve ulaşamadığımız; bu yabancı firmalar kimlerdir? Çok genel isimleri biliyoruz. Onlarla beraber çalışan yerel firmalar kimdir? Kaç tane taşeron örgüt beraber çalışıyor, bu taşeron örgütler kimlerdir? Bu bir ahtapot gibi sarmış durumda. Dolayısıyla mutlaka ilgili bakanlıklar geldiğinde bu sorulara cevap vermesi

gerektiğini belirtelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Bu soruların hepsine cevap bulacağız, sorularımızı soracağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, Komisyon uzmanı arkadaş vardı yanınızda, bildiğim kadarıyla yazılı sorulara on beş gün içinde kurumun yanıt vermesi gerekiyor.

BAŞKAN ATAY USLU – Teşekkür ederim arkadaşlar.

Önümüzdeki hafta salı günü toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.15